

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za inozemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifi.

Uredništvo

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul., št. 5/1. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Ispravnostni oddelk: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.845 - Praha št. 106.180 - Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. septembra. Avstrijski časopisi prazdravljajo z neprikritim veseljem predlog francoskega delegata na Zvezi narodov gospoda Louisa Loucheurja, naj se skliče svetovna gospodarska konferenca, na katero bi se imele povabiti vse države. V utemeljivih tega predloga navaja gosp. Loucheur, da mislijo vse države okoli Avstrije, izvzemši morebiti Češkoslovaška, da imajo pravico, onemogočiti izvoz in tranzit Avstrije, brez katerih ta ne more živeti. Nadalje podučuje g. Loucheur te obmejne države, da ne smejo delati preveč egoistične politike. Gosp. Loucheur je bil za časa mirovnih pogajanj francoski trgovinski minister ter bi moral vedeti, da mora vsaka država, ki hoče čuvati svoje interese, nastopati napram drugim državam egoistično, in da se tega principa drže vse države in seveda tudi njegova domovina.

Nas pa najbolj interesira program nameravane svetovne gospodarske konference, v kolikor se tiče sanacije Avstrije. Pomočali smo že, da je Avstrija stavila Zvezi narodov predlog, naj se pristopijo vse obmejne države, da sklenejo z njo carinsko pogodbo na podlagi preferenčnih carin. Povdarjali smo, da bi bila s tako pogodbo najbolj oškodovana Jugoslavija.

Taka pogodba ne bi nudila Jugoslaviji skoro nobenih ugodnosti, pač pa bi jo ogromno oškodovala. Avstrija mora namreč pri nas kupovati živila. Kakor pšenico, koruzo, krompir in slično. To blago pa ima to lastnost, da je njegov transport v primeri z vstopno jako drag. Ker smo pa mejaši Avstrije, imamo največje prednosti glede izvoza živil, in to tem bolj, ker nam stoji na razpolago vodna pot po Donavi do Dunaja, oziroma do Liza. Geografska lega in naravna prometna sredstva takorekoč silijo Avstrijo, da pri nas kupuje živila, ker ji pridejo najceneje. Nam se torej ni treba bati, da bi nam Avstrija zaprla mejo. Se nekdanja močnega avstroogrska monarhija je s težkimi zlatimi milijoni plačala napako svoje carinske vojne proti mali Srbiji. Takega luksuza si pa današnja Avstrija ne more in tudi ne bo mogla v doglednem času dovoliti.

Drugače pa je glede izvoza Avstrije v Jugoslavijo. Avstrija izvažala k nam industrijsko blago, posebno tekstilno in železno robo ter stroje. Te predmete mora Avstrija izvažati, ako hoče živeti. Ne more jih izvažati na Nemško, Češko in tudi v Italijo ne. Avstrija je prisiljena svoj izvoz usmeriti predvsem proti jugovzhodu. Med vsemi jugovzhodnimi državami pa smo mi najboljši odjemalci.

Avstrija se zaveda svojega neugodnega položaja napram nam. Radi tega bi hotela to, kar sta ji priroda in ekonomski položaji odrekla, nadomestiti z mednarodno trgovinsko pogodbo na podlagi preferenčnih carin. Zaveda se nadalje, da ne more tega z lastnimi diplomatičnimi sredstvi doseči. Sicer so bili dosedaj naši diplomati napram Avstriji v gospodarskih stvareh jako šibki in preveč popustljivi. Ta popustljivost pa vendar ne gre tako daleč, da bi privolili v preferenčno carino. Radi tega skuša Avstrija to ugodnost doseči preko Zveze narodov. Gospod Loucheur je bil eden izmed duševnih očetov sedanje Avstrije. Vodil jo ga politični moment. Da se avstrijske dežele ne pridružio Nemčiji, je treba ustvariti čim večjo in življenja zmožno Avstrijo. Radi tega je nastopila Francija na mirovni konferenci proti naši zahtevi po kordorju do Donave ter je bila v vprašanju Koroške dolgo na strani Avstrije. Sedanjih poskusih francoskih zastopnikov, v prvi vrsti gospoda Loucheurja, samirati Avstrijo če treba tudi na račun Jugoslavije, so nujna posledica prejšnje politike.

Za enkrat je samo stavljen predlog, naj se skliče svetovna gospodarska konferenca, ki bi razpravljala tudi o sanaciji Avstrije s pomočjo preferenčnih carin. Ze opetovano smo doživeli pri mednarodnih pogodbah luđa razočaranja. Zato se moramo pravočasno pobriti, da ne bomo postavljali pred fait accompli. Na jasnem si moramo biti, da bi imela taka pogodba katastrofalne posledice posebno tudi za slovensko industrijo. Gledati bi morali, kako Avstrija vozi dolge vlake svojih industrijskih produktov preko naše zemlje v druge pokrajine naše države, medtem ko bi domače tovarne počivale, delavstvo pa bi moralo — s trebulom za kruhom.

Budžet izgotovljen

Beograd, 21. septembra, p. Proračunski oddelk finančnega ministrtva je obvestil finančni odbor, da so dela za proračun popolnoma končana, ter da se je načrt proračuna dostavil finančnemu odboru. V političnih krogih se pričakuje, da bo finančni odbor sklical v najkrajšem času ter da bo poleg drugih vprašanj vzel v pretres tudi proračun.

Občutna nesoglasja med radikali in radičevci

Oster nastop radikalov iz osješke oblasti proti radičevcem. — Zahtevajo, da se objavi protokol sporazuma. — «Politika» proti radičevcem.

Osijek, 21. septembra, r. Včeraj dopoldne ob 10. uri se je v Osijeku pričela konferenca radikalov iz osješke oblasti. Za konferenco je v vseh političnih krogih vladal velik interes. Udeležili so se je predvsem delegati srezkih organizacij in osješke oblasti, došlo pa je tudi nekaj udeležencev iz zagrebške, sremske in baranjske. Predsedoval je državni podtajnik dr. Momčilo Ivković. V svojem govoru je poudarjal velika ne zadovoljstva osjeških radikalovih krogov nad načinom, kakor radičevci pojmujejo sporazum. Navedel je konkretne primere preganjanja unitaristično orijentiranih uradnikov. Svojo neiskrenost so radičevci posebno pokazali pri občinskih volitvah na Hrvaškem in v Slavoniji, kjer so odklanjali kooperacijo z radikali in se raje združili s frankovci.

Nato je govoril radikalni poslanec iz požeškega okrožja Milan Čudić, ki je naštel nadaljne konkretne primere radičevske neloyalnosti te izrekel še energičnejše proteste kakor dr. Ivković. Na dalje so govorili Kosta Mladenović, dr. Boža Bek, dr. Pajo Šumanovac in končno hrvatska seljaka Ilija Martek in Lazar Kamulić, ki sta zahtevala prekinitve koalicije z radičevci. Resolucije, ki so bile soglasno sprejete, najenergичnejše protestirajo proti dosedanemu preganjanju vestnega in korektnega uradništva, ne glede na strankarsko in ple-

mensko pripadnost. Vodstvo radikalne stranke se naproša, da objavi protokol sporazuma ali pa vsaj oficijelno izjavo, da srbski živeli in radikalna stranka v prečanskih krajih nista prepuščena na milost in nemilost Hrvatski seljaški stranki. Ako vodstvo radikalne stranke tekem dveh mesecev ne ustreže zahtevam resolucij, bo sklicana nova oblast na konferenca, ki bo sklepala o nadaljnem zadržanju.

Beograd, 21. septembra, r. Zaključki oblastne konference NRS v Osijeku so potrdili vesti o ostrem odporu prečanskih radikalov proti radičevcem in o občutnih nesoglasjih v vladnih krogih. V ostalem je to razvidno tudi iz pisanja «Straže», radikalnega organa za osješko oblast, ki neprestano iznaša konkretne primere preganjanja unitaristično orijentiranega uradništva od strani radičevcev in ostro izpada proti radičevskim ministrom, očitajoč jim neiskrenost in srbožerstvo, ne štedeč pri tem najostrejših izrazov ogorčenja. Posebno karakteristično pa je pisanje beogradske «Politike», ki včeraj in danes prehaja v direktno opozicijo proti radičevcem. Danes nadalje razpravlja o velikih nesoglasjih med radikali in radičevci, osobito v vprašanju uradništva, ki dobiva najočividnejšo ilustracijo v konfliktu dr. Ivkovičeve radikalne skupine z radičevci.

Pašić se vrne še ta mesec

Pričakujejo ga z vedno večjo nestrpnostjo. — Politično življenje postalo živahnije. — Nesoglasja v Davidovičevi stranki.

Beograd, 21. septembra, p. Današnji dan v Beogradu ni prinesel večjih političnih dogodkov, zato pa je zanimanje za posamezne politične geste zelo veliko. Odpornost prečanskih radikalov proti radičevcem je izzvala veliko senzacijo in je predmet vseh političnih razgovorov v zadnjih dneh. Kakor vedno v takih primerih se že takoj javljajo mnogobrojne kombinacije, ki so dokaj fantastične, vendar pa je značilno, da se tvorijo že v začetku razvoja koalicije RR.

Danes je dospel v Beograd minister za izenačenje zakonov dr. Srškić. Izjavil je Vašemu dopisniku, da se ministriški predsednik Pašić vsekakor vrne te dni, najkasneje do konca tega meseca. Z njegovim povratkom je treba pričakovati hitrejši razvoj dogodkov, posebno glede na to, ker reševanje vseh važnejših zadev čaka njegovega prihoda.

Pri radikalih se opaža tudi vznemirjenost radi energičnega nastopa Svetozarja Pribičevića. Radikali z največjo brigo opazujejo prodiranje Pribičevića v radikalne okraje, kakor je to zopet

dokazalo včerajšnje zborovanje Pribičevića v Banjaluki. Potrjuje se, da je bilo impozantno in da mu je prisostvovalo nad 5000 ljudi, ki so burno akklamirali politiko SDS.

Nocojšnje «Vreme» piše, da se v zadnjem času opaža v vrstah Davidovičevih demokratov gotova razdvojenost. Osebnih odnošajih, posebno med voditelji stranke se brzo slabšajo. Posamezne struje v stranki se jačajo. Najmanjšo skupino tvori sam Davidovič za Grolom, Ljubo Mihačevićem in drugimi. Ta skupina ne uživa nobene simpatije, vendar na ji je iz formalnih razlogov uspešno, da vodi stranko. Davidovič namerava pri prihodnjih volitvah nastopiti v srcu Šumadije. Da se izvrši ta načrt, je v nedeljo bila v Kragujevcu konferenca, na kateri je govoril g. Davidovič. Njegova skupina tudi v ostalih okrožjih dela priprave, da tam izpodbije večje število uglednih demokratov, ki se ne strinjajo z Davidovičevim. Delajo zlasti proti Kostu Timotijeviću, Aleksi Mihajloviću, Kumanudiju in drugim.

Mučen incident na pravniškem kongresu v Trstu

Milanski odvetnik proti «prosvetljeni vladi Benita Mussolinija»

Trst, 21. septembra, a. Včeraj se je v gledališču Verdi začel pravniški kongres. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki vseh oblasti, med drugimi tudi tržaški župan senator Pitacco.

Tekom njegovega govora je prišlo do zelo mučnega incidenta. Ko je župan v svojem govoru izrekel frazo «pod prosvetljeno vlado Benita Mussolinija», je milanski odvetnik Momigliano vstal in odšel iz dvorane. Zunanaj je navzočim ljudem izjavil, da igra župan vlogo »bajaca«. To izjavo je slišal fa-

šistovski tajnik kapitan Lupetina, ki je takoj pozval odvetnika na odgovor, češ, da je razžalil župana. Odvetnik mu je izjavil, da življa na njega in na njegove konstatacije. Z ozirom na te besede je tržaški župan poslal odvetniku svoje priče in ga pozval na odgovor.

Danes je kongres pričel z rednim delom in je bila današnja dopoldanska seja precej burna. Razpravljalo se je o načinu glasovanja in o reformi civilno pravnega postopanja. Popoldne se je sela nadaljevala.

Svečanosti v Črni gori

Beograd, 21. septembra, p. Iz Cetinja javljajo, da so se danes na vse zgodaj začele zgodovinske slavnosti na Lovčenu. Vršile so se v prisotnosti kralja in kraljice, članov vlade, raznih zastopnikov vojaških in civilnih oblastev in ogromne množice prebivalstva. Svečanosti so se pričele s službo božjo v samostanu metropolije na Cetinju. Krsta s kostmi Njegoša je bila prenešana na Lovčen točno ob 11. uri. Ob prenosu se je na Lovčenu obhajala kratka spominska slavnost in je v imenu vlade govoril minister za vere Miša Trifunović, ki je v slavnostnem govoru slavil apoteozo vladike velikana. Govoril je: Pred 70 leti so v enakih jesenskih dnevih Črnogorci na tem posvečenem mestu pokopali svojega pesnika, vladiko in gospodarja. Na tem mestu so takrat stali Črnogorci pobožni in žalostni. Izpolnjevali so želje vladike Rada, da do svoje smrti ostanjejo verni oni misli, ki je zagrabila ves njegov um in njegovu plemenito srce, misli, katere so s tem Črnogorskih vrhov prešle v Beograd, Šumadijo, Bosno in Vojvodino, v Skader, preko Dalmacije in 1. 1848 v Hrvatsko bana Jelačića. Božja pravica je bila, da danes misel velikega Njegoša ni samo tužna želja in sanja, temveč veličastna istina. Danes na tem istem mestu stoji vladarska rodbina stoji pobožni vladar, potomec velikih vladarjev Karagjorgja in Njegoša, do katerih življenju in brikah se ponovno

izpolnjuje zaobljuba vladike Rada, da počiva na svojem Lovčenu.

Nadaljevanje pogajanj za konkordat

Beograd, 21. septembra, p. Koncem septembra pride v Beograd predsednik naše delegacije za pogajanja z Vatikanom dr. Voja Janjić, da dobi instrukcije ter da z našo deleksacijo odpotuje v Rim. Pogajanja z Vatikanom radi sklepanja konkordata se pričnejo 10. oktobra v Rimu.

V Beograd je dospel predsednik naše komisije za razmejitve z Albanijo general Milčić, ki bo poročal na prvi seji ministrskega sveta o razmejitvi z Albanijo, ki jo ima ministriški svet odobrili.

Demisija albanske vlade

Beograd, 21. septembra, p. Ministrtvo za zunanje zadeve je dobilo obvestilo, da so vsi ministri albanske republike podali ostavko. Vaš dopisnik se je nocoj obrnil na albanskega poslanika, ki mu je to vest potrdil. Podoba je, da je povod za to ostavko čilja Ahmed beg Zogu, da odpravi z vlade gotove ljudi, ki jih smatra za nesposobne. Poleg tega hoče Ahmed beg Zogu pomiriti plemeni Miriditov in Toskov s tem, da po enega iz obeh rodov spravi v vlado.

Češka ponudila Nemčiji garancijska pogajanja

Češkoslovaška hoče prisiliti Nemčijo k izjavi o vzhodnem paktu

Berlin, 21. septembra, r. Češkoslovaški poslanik Krokka je sporočil včeraj zunanemu ministru dr. Stresemannu, da je češkoslovaška vlada pripravljena stopiti v pogajanja za zaključitev češkoslovaško - nemške obmejne pogodbe.

Ta korak češkoslovaške vlade je zbudil v Berlinu veliko pozornost. «Montagspost» vidi v tem prvi korak za rešitev vzhodnega pakta, Dr. Beneš hoče

Nemčijo prisiliti, da bi svoje stališče v vprašanju varnosti vzhodnih mej po možnosti jasno izrazila še pred konferenco zunanjih ministrov. List pravi, da se nikakor ne sme podcenjevati taktična vrednost tega koraka.

Na današnji seji ministrskega sveta, ki je razpravljala o varnostnem paktu, se je razpravljalo tudi o ponudbi češkoslovaške vlade.

Akcija za priključitev Avstrije k Nemčiji

Prihodnjo nedeljo se bo vršila na Dunaju velika demonstracija proti mirovnim pogodbam.

Dunaj, 21. septembra, s. V kratkem se prične aktivno izvajati boj za priključitev Avstrije k Nemčiji. Zborovanja, ki se bo vršila dne 27. t. m. na Heldeplatzu na Dunaju proti sangermainški in versailleski mirovni pogodbi, se bo razvilo v veliko demonstracijo za politično in gospodarsko rešitev Avstrije s priključitvijo k Nemčiji.

Vsi govori in resolucije bodo zbrane v posebno spomenico, ki bo izročena inozemskim časopisom in poslaništvom vseh držav. Na ta način hočejo Avstrijci pokazati inozemstvu, kako se je gibanje za priključitev k Nemčiji razširilo in da je edina rešitev Avstrije v politični združitvi z Nemčijo.

Zaključitev pravniškega kongresa v Beogradu

Prihodnji kongres v Ljubljani. — Novi predsednik kongresa je Slovenec. — Slovanska pogostitev v Šumadiji.

Beograd, 21. septembra, r. Včeraj se je zaključil oficijelni del pravniškega kongresa. Kljub krasnemu solnčnemu dnevju, ki je vabil goste na razgled v okolico, je bila vendarle skupščinska dvorana čisto zasedena. Predsednik Nestorović je predvsem pričital brzojavne pozdrave dr. Ninčiča, udruženja beogradskega odvetnikov in pravnikov, ruskih odvetnikov ter se končno spominjal tudi Njegoševe proslave na Cetinju. Sporočil je, da so odposlanci položili venec tudi na grob kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja v Topoli. Zborovalci so se ob teh besedah dvignili s sedežev ter počastili spomin kralja Petra s trikratnim klicem «slava».

Nato so posamezni referenti prečitali resolucije posameznih sekcij in podali kratka poročila o njihovem delovanju. Dr. Marković je obrazložil, da sekcija za proučitev pritegnitve lajkov in kazensko postopanje ni mogla priti do enotnega zaključka, ker v tej stvari ne odločujejo samo pravniki, tem več tudi drugi faktorji. Velika večina, zlasti v onih pokrajinah, kjer nimajo porote, se je izrekla proti. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija, ki vsebuje obenem tudi zahtevo po materijelno dobro osiguranem sodniškem stanu, kar je najboljšje jamstvo za nepristranost sodišč.

O vprašanju, ali je dokaz po pričah v civilnih zadevah neomejen, je bilo ravnotako deljeno mišljenje po pokrajinah. Kjer je ta dokaz pripuščeno, so se pravniki izrekli zanj. Nasprotno pa, kjer ta dokaz ni pripuščeno, so bili govorniki mnenja, naj se zaradi posebnih razmer, obrzdi nadalje dosedanje postopanje. Soglasno se je izrekla zahteva, naj se sprejme v novo civilno postopanje določilo o prosti oceni dokazov.

Referenta o združenem pravu in o izenačenju dednega prava med moškim in ženskim potomstvom sta poročala o soglasnem mnenju sekcij, kakor smo to že označili v zadnjem poročilu. Rodbinske zadruge se ne obrže. V Bosni in Hercegovini, kjer nimajo zakona o rodbinskih zadrukah, so naj uvede zakon o rodbinskih zadrukah, ki velja sedaj v Hrvatski. V trenutku, ko je zbor soglasno sprejel predlagano resolucijo o dednem pravu, je poslala soproga posl. Pečiča v imenu Ženskega društva predsednika kongresa velik krasen šopek rož kot priznanje za pravo razumevanje zahtev jugoslovenskih žen.

V interesu uspešnega delovanja kongresa se je sklenilo izpremeniti pravila. Odslej more biti član kongresa samo oni, ki absolutno pravne študije in ki je član kakega pravniškega udruženja. Ob živahnem odobravanju je bil izvoljen za novega predsednika kongresa pravnikov kraljevine SHS dr. Danilo Majaron iz Ljubljane, ki se je v iskrenih besedah zahvalil za izkazano čast in zaupanje ter končno predlagal, naj se na povabilo ljubljanskega gerentskega sveta vrši prihodnji pravniški kongres v Ljubljani. Ta predlog je bil sprejet z navdušenjem. Tako bomo imeli prihodnje leto na kongresu jugoslovenskih pravnikov okoli 1000 udeležencev v Ljubljani. Za podpredsednika sta bila izvoljena dr. Boža Marković in dr. Ladišlav Polić, od Slovencev pa so bili izvoljeni v odbor predsednik višjega deželnega sodišča dr. Babnik, vseučiliški profesor dr. Metod Dolenc ter sodni svetnik dr. Sajovic, vsi iz Ljubljane.

Dr. Verons iz Zagreba je v imenu nesrbskih pravnikov čestital predsedniku Nestoroviću in vsem srbskim tovarišem na organizaciji kongresa in se zahvalil za veliko gostoljubje, kakršnega more pokazati edino Srbija. Končal je z markantnimi besedami: Mi Hrvati in Slovenci smo prišli s polnim srcem v Beograd, a odhajamo brez srca, ker smo ga pustili v Beogradu.

S tem je bil kongres jugoslovenskih pravnikov zaključen. Po zborovanju so si udeleženci ogledali stari kraljevi dvor, popoldne pa so se udeležili dirke Kola jahačev.

Zveza advokatov

Včeraj ob 17. so se zbrali v klubu beogradskega odvetnikov zastopniki posameznih organizacij ki posvetovanju radi ustanovitve savezne advokatov, ki naj predvsem izvede organizacijo odvetnikov in forsira čimprejšnjo izvedbo enotnega odvetniškega reda za vse državo, ki naj dvigne moralno in strokovno kvalifikacijo odvetnikov. Govoril je na tem sestanku dr. Danilo Majaron iz Ljubljane, ki se je pohvalno izrazil o slovenskih odvetnikih, da so strokovno sposobni ter moralno v polnem ugledu, za kar so je zahvalil odvetniškemu redu, ki ga ima mo v Sloveniji, in pa odvetniškimi zbornicam.

Beograščani so povsod izkazovali veliko pozornost in gostoljubje napram gostom, čeprav jih je bilo nad tisoč. Ze prvi večer so čakali kljub zamudi posebnega vlaka, ki je pripeljal Slovence in Hrvate šele popoldne, do 12. na kolodvoru, kjer je pozdravil dole goste beogradske župan. Slovenskih pravnikov je bilo na kongresu nad sto, med njimi predsednik višjega deželnega sodišča dr. Babnik, podpredsednik dr. Rogina, predsednik deželnega sodišča dr. Papež, več svetnikov višjega deželnega sodišča iz Ljubljane, iz Maribora pa od okrožnega sodišča dr. Pajhler, državni pravdnik dr. Jančič, vodja kaznilnice Vrabel, odvetnik dr. Lipuš, vodja okrož. sodišča dr. Stuehc in drugi. Tudi ostala sodišča iz mariborske in ljubljanske oblasti so bila častno zastopana. Zal da so se držali Slovenci preveč skromno in neopazeno. V Arangjelovcu je bilo to že naravno mučno, ker se poleg dr. Poliča ni oglasil noben Slovenec.

Slovanska pogostitev v Šumadiji

Danes ob 5. zjutraj se je nad 1000 pravnikov odpeljalo s posebnim vlakom iz Beograda v Arangjelovac. Pridružila se jim je tudi godba sodne poboljševalnice. Na vseh postajah je narod iskreno in navdušeno pozdravljali drage brate. Proti popoldneju je prispl vlak v Arangjelovac, kjer je bil sprejem, kakor si ga Slovenci predstavljati ne moremo. Bile so godbe, zastave, slavoloki, nepregledna množica ljudi, dekleta v slikovitih narodnih nošah, Sokolice, šolski otroci; jugoslovensko prošetumu pozdravu župana je odzdravil Hrvat iz Zagreba med donebesnim vzklikanjem «Ziveli!».

Gosti so krenili s kolodvora v zdraviliški park, kjer so jih sprejelo dolge vrste šumadinskih dobrotami preobložene mize. Seljaki so se pomešali med «gospodo»; seljakinje, beogradska in ciganska godba, pa še slovenski pevski zbor pod slikovitim topolom s kapelnikom Oskarjem Devom. Bratje Jugoslovenci od Maribora do Gjevjele lije so se grlili v srcu Šumadije. Okrog 1200 ljudi je narod sreza Arangjelovac bogato pogostil.

Potem so vojaški avtomobili prevažali goste v Topolo, kjer so se poklonili manom kralja Petra I. Zvečer je vlak odpeljal goste nazaj v Beograd. Iskrenega sprejema v lepi Šumadiji ni mogoče opisati. Nocoj zapuste gostje svojo ljubljeno prestolico. A. R.

Požari v Tokiju

Pariz, 21. septembra, a. V soboto zjutraj je v Tokiju izbruhnil požar v palači ministrskega predsednika, škoda se cenil nad 21 milijonov jenov.

Kakor poroča «Newyork Herald» iz Tokije, je policija prepričana, da so komunisti povzročili požar v parlamentu in palači ministrskega predsednika. Tri osebe so bile že aretirane.

Stavka angleških mornarjev

London, 21. septembra, s. V Južni Afriki je stavka mornarjev vsled prenapolnenja pristanišč in kolodvorov zavzela katastrofalne dimenzije. Južnoafriški ministriški predsednik je brzojavno pozval prometnega ministra na razgovor v Pretorijo.

III. gospodarski kongres v Beogradu

Prebitek za izvoz v letu 1925.—26. je ocenjen na 10 milijard dinarjev. — Resolucije. — Za državno Hmeljarsko šolo v Zalcu.

Kakor smo že na kratko javili, se je v soboto začel tretji izvozniški kongres, katerega so se udeleževale vse naše trgovske, obrtniške in industrijske zbornice ter vse centralne gospodarske organizacije. Kongres se je nadaljeval in zaključil v nedeljo.

Med ostalim je kongres ocenil naš izvoz v tekočem izvoznem letu. Po tej oceni bo znašala vrednost viška naše produkcije okrog 10 milijard Din, to je za 60 milijonov Din več nego v zadnjem letu. Po tej prognozi se bo moglo od 1. septembra t. l. do septembra 1926. izvoziti: žrnja 222.500 vagonov v vrednosti 2250 milijonov Din, sadja in sadnih proizvodov 6340 vagonov v vrednosti 309 milijonov, živine in živinskih proizvodov v vrednosti 2436,3 milijona, lesa in rud v vrednosti 1898 milijonov, industrijskih in obrtnih proizvodov v vrednosti 762,9 milijona, tobaka 1600 vagonov v vrednosti 500 milijonov, raznih proizvodov v vrednosti 400,3 milijona Din; skupno okrog 8556,5 milijona Din. Ako se k temu znesku prištejejo še razni nespacificirani predmeti, bo letošnji izvoz dosegel kakor omenjeno vrednost okrog 10 milijard Din.

Resolucije, ki so bile na kongresu sprejete, imajo naslednjo vsebino:

1.) Davki.

Neenakost davčnih obremenitev, ki je posledica različnih davčnih sistemov, se veča s kupičenjem doklad in uvajanjem novih davkov. Davki so dosegli tako višino, da predstavljajo neznošljiva bremena. Zato je potrebno, da finančno ministrstvo v najkrajšem času predloži Narodni skupščini zakon o neposrednih davkih, s katerim bi se davčna bremena pravično porazdelila na vse državljane. Dokler ne stopi v veljavo ta novi zakon, naj se omilijo največja in najnepravičnejša davčna bremena, kakor na pr. davek na prejemke privatnih nameštencev, dohodninski davek ter da se davek na poslovni promet podvrže reviziji.

2.) Socijalno zakonodavstvo.

A) Zakon o zaščiti delavstva in o inspekciji dela naj se reformira s sodelovanjem strokovnega sveta, sestavljenega iz zastopnikov zainteresiranih ministrstev ter delodajalcev, delavskih zborov in organizacij.

B) Pravilnik o zaposlovanju inozemskega delavstva z dne 14. jan. 1924., ki je prekoračil meje, dane mu v točki 103. zakona o zaščiti delavstva, naj se ukine in na njegovo mesto donese novi, ki se bo nanašal samo na inozemske delavce, ki so prispeli v državo po njegovem objavljenju, in ki bo dovoljeval določen odstotek strokovnih tujih delavcev, katere podjetja smejo zaposliti.

C) Točka 14. zakona o inspekciji dela naj se spremeni na ta način, da se izogne dvojni kompetenci ministrstva trgovine in industrije ter ministrstva socijalne politike. Ta kompetenca naj bo pridržana samo obrtnim oblastvom.

D) Zakon o zavarovanju delavstva naj se čimprej podvrže reviziji s sodelovanjem zainteresiranih gospodarskih organizacij.

E) Tabela nevarnosti naj se takoj spremeni po statističnih podatkih zbranih za prošla tri leta.

3.) Promet.

A) Železniška tarifa, ki naj bi stopila v veljavo dne 1. oktobra t. l., se ne bi smela uveljaviti prej, dokler ne da svojega mišljenja tarifni odbor. B) Tarifni odbor naj se takoj skliče. C) Čimprej naj se pripravijo potrebni vagoni in cisterne za jesensko kampanjo kakor tudi specialni ter odprti vagoni na normalnih in ozkotirnih progah. D) Uvedejo naj se brzi tovorni vlaki v potrebnih smereh za živi brutto in za ves izvoz, ki je hitro pokvarljiv. E) Ležarina v domačih pristaniščih naj ne bo večja, kakor je v sosednjih tujih pristaniščih. F) Z naglimi merami naj se omogoči čimprej izkoriščanje solunske cone in ob priliki pogajanj z Grčijo naj se zahteva potrebno razširjenje.

4.) Hrana.

A) Država naj posveti največjo pozornost produkciji dobrega semena za setev in naj v tem pogledu podpira zasebno inicijativo. B) Zgradijo naj se šrambe in moderne mehanične instalacije za shranjevanje in čiščenje žita v celi državi.

5.) Sadje.

Čim intenzivnejše naj se pospešuje sadjarstvo.

6.) Živina.

A) Obnavlja naj se plemo tako pri svinjah kakor govedih in čim temeljitejše naj se pobijajo kužne bolezni. B) Klavniška podjetja in njihovi proizvodi v naši državi naj se favorizirajo na železnicali na ta način, da se izvozne postavke za živino, kadar se pošilja na klavnice, kakor tudi za klavniške proizvode (sveže in predelane) znižajo na točko stvarnih izdatkov.

7. Les.

A) Ministrstvo za šume in rudnike naj bo obzirno napram lesni industriji, ki se nahaja v težkem stanju. B) Vlada naj uveljavi postavko avtonomne carinske tarife za drva, tarifa št. 91. C) Ukine naj se izvozna carina na hrastove železniške prage, grede in stebriče kakor tudi na hrastove oblikovce 20 do 30 cm srednjega preseka. D) Izpolnjuje naj se ukinitve surtake, ki obstoji v Španiji na uvoz naših proizvodov.

8.) Industrija.

A) Z upravičeno carinsko zaščito naj se osigura naši industriji možnost konkurence z inozemsko industrijo v naši državi ter se s tem obenem naša industrija vsposobi za izvoz.

B) Zaradi nezadostne zaščite mlinske industrije naj se ponovno uvedejo polne carinske postavke, da bi se tako omogočila večja aktivnost te industrije.

C) Trgovinske pogodbe naj se ne zaključujejo in obstoječe naj se ne menjajo brez predhodnega zaslišanja gospodarskih krogov.

9.) Zdravilna in industrijska zelišča. A) Ustanovi naj se državno - privatni zavod pri ministrstvu trgovine in industrije za zdravilne in industrijske rastline. B) Pospešuje naj se kultura zdravilnih rastlin zlasti v Dalmaciji in Južni Srbiji in znižajo naj se prevozne tarife na železnici. C) Dajejo naj se izvozne premije. D) Ukinejo naj se šumska taksa za nabiranje zdravilnih rastlin ter občinske prevozne takse. E) Država naj ustanovi v Zalcu pri Celju in v Vojvodini Hmeljarsko državno šolo in Hmeljarsko društvo v Zalcu naj se da državna denarna subvencija.

10.) Za trgovinski renome.

Podvzamejo naj se najstrožje potrebne mere proti vsem onim, ki kvarijo proizvode, namenjene za izvoz, ali ki uvažajo takšne proizvode.

Novi klerikalni porazi pri občinskih volitvah

Devica Marija v Polju. V nedeljo, dne 20. septembra, smo volili pri nas novega župana. Vsi se še spominjate poročila v «Slovencu» iz prejšnjega tedna, kako siljajo je zmaga SLS pri zadnjih občinskih volitvah, dne 13. septembra. Klerikalci so pač hoteli prikriti pred javnostjo svoj poraz v trdnjavi, ki je bila desetletja v klerikalnih rokah. Še do zadnjega so mislili, da bodo ohranili to svojo postojanko. A vse zaman. Ni pomagalo prav nobeno pripravljanje g. Smodeja in njegovih prijateljev iz Dev. Marije v Polju, ki so preteklo soboto prigovarjali nekdanjemu županu Dimniku, naj bi on prevzel mesto župana, da bi s tem vsaj deloma izbrisali svoj poraz pri županski volitvi to nedeljo. Kmetje, združeni v Gospodarskem bloku, močje delavci in naši vrli somišljeniki borci za Narodni blok, so ostali zvesti svoji oblubi, svoji besedi ter izvolili posestnika iz Sp. Zadobrave, Ivana Gartrožo, za župana naše občine. Izvolili so si moža, ki je zelo priljubljen med našimi občani, to je oni mož, ki je dal z ozirom na notico v «Slovencu» v sobotnem «Jutru» izjavo, da je naprednjak in da s klerikalci nima ničesar skupnega. Podžupan je vzoren gospodar Janez Jenšek. Vsi svetovalci so vrli naši kmetje, delavci in obrtniki. Pristaši SLS niso dobili niti enega svetovalca ter bili pod vtisom velikega poraza, ki so ga doživeli tudi pri županskih volitvah, skrajno potni. Za svetovalce so bili poleg podžupana izvoljeni še sledeči možje: Hlebš Franc (SKS), Hromc Josip in Požar Ciril (SDS), Dobovta Anton, socijalist, Plevnik Albin, SKS.

Moste pri Ljubljani. V nedeljo 20. tega meseca so se vršile pri nas občinske volitve, katerih izid je sledeči: Napredna gospodarska in delavska lista (SDS) je dobila 170 glasov in 7 odbornikov; združeni klerikalci, komunisti, socijalisti in narodni socialisti 524 in 23 odbornikov. Občani šmartenske podobčine so se združili na lastni listi (SLS in SKS), ki je dobila 82 glasov in 3 odbornike. Klerikalci, komunisti, socijalisti in narodni socialisti so nazadovali pri teh volitvah za okoli 140 glasov, demokrati so pa pridobili 5 novih odbornikov.

Križe pri Trzinu. Pri nas so v nedeljo občinske volitve pokazale, da je tudi tukaj klerikalnim močjem odklenalo. Izmed 425 oddanih glasov so jih klerikalci dobili le 131, kar znači za Križe lep in velik napredek naprednjakov. Posamezne liste so dobile: SDS lista 79 glasov in 5 odbornikov; «čevljarji križe občine» 41 glasov in 2 odbornika, od teh je eden demokrat, lista podobnih Duplje 113 glasov in 7 odbornikov, od katerih sta le dva klerikalca. Delavsko-kmečko-obrtna lista (SLS) 74 glasov in 5 odbornikov, podobnica Senično 34 glasov in dva odbornika, ki sta oba napredna; «združeni delavci», pri kojih so kandidirali delavci vseh strank, razen demokratov, so dobili 27 glasov in s tem enega odbornika; lista prejšnjega župana (SLS) 57 glasov in 3 odbornike. Večino v bodočem občinskem odboru ima dosedajni gerent, kar znači, da je občina prišla v napredne roke. Pri zadnjih volitvah so dobili klerikalci 295 glasov in so torej pri občinskih volitvah nazadovali za 164 glasov.

Smihel-Stopiče pri Novem mestu. — Naša občina se je odlikovala predvsem po številu list, kojih je bilo vloženih osem. Volitve so dale sledeči rezultat: SDS lista je dobila 77 glasov in 3 odbornike; SLS lista 136 glasov in 5 odbornikov; Kmetška zveza v Stopičah (SLS) 236 glasov in 10 odbornikov; Podgrajski farani (združeni SKS in SLS) so dobili 75 glasov in s tem 3 odbornike; Zveza delavnega ljudstva (NSS) 36 glasov in enega odbornika; skupina združenih stanov SLS 61 glasov in dva odbornika; SKS 175 glasov in 8 odbornikov; Gospodarska stranka Vavtavas (SDS in SKS) 41 glasov in enega odbornika. Na ta način so dobili klerikalci 18. odbornikov, naprednjaki pa 15 odbornikov. Pri zadnjih volitvah so dobili klerikalci 808, sedaj pa na vseh listah le 433 glasov in so torej nazadovali za 375 glasov. Z ozirom na

to, da je bila občina doslej vedno popolnoma klerikalna, treba naprednjakom k lepemu uspehu čestitati.

Razočaranje nad Štefanom Radičem

Kot član naše delegacije na zasedanju Zveze narodov v Ženevi se Štefan Radič faktično nahaja pred «licem cele Evrope», kakor je to oni dan navedel «Jutarnji list», hoteč z vsemi možnimi anekdotami in epizodami osvetliti njegovo pomembnost. Da je Radič «causeur non plus ultra» in da je s svojo jezičnostjo frapiral nekaj starejših dam in mlajših novinarjev, je prav verjetno. Vpraša pa se, koliko je s tem pridobila naša delegacija in neposredno z njo beograjska vlada. . . . Beograjska «Politika», ki napram Štefanu Radiču gotovo ne goji nikakih antipatij, saj se je pred meseci močno zalagala za sporazum, prinaša o Radičevem nastopu uprav porazno sodbo.

V pregledu politične situacije podčrtava «Politika» v nedeljski številki, da odnosi med radikali in radičevci postajajo vedno napetjši. Situacija, ustvarjena s koalicio RR, ne zadovoljuje radikalov. Iz njihovih vrst se čujejo vrlo ostri protesti, ker se radičevcem omogoča toliko razmaha. Poslednji govor Štefana Radiča v Ženevi je napravil izredno slab vtis, zato večina radikalov izraža željo, da v slučaju nadaljnje obstoja koalicije RR ne sme več biti Radič v nobenem primeru odposlan v inozemstvo. Glede vesti da bi povodom sklepanja novega posojila odšel Radič v Ameriko, smatrajo radikali to za povsem izključeno.

V nadaljnjem dokazuje «Politika» s citati iz prečanskih radikalnih gasil (oslješka «Straža»), da osobito protesti vovodinskih radikalov proti radičevcem zadnje dni dobivajo karakter sovražstva, ker da radičevski oblastniki neusmiljeno persevirajo posamezne radikale. A v osiješki oblasti je, kakor doznava «Politika» iz Osijeka, situacija radi neumerjenega agresivnega zadržanja HSS nevzdržna. Opaža pa se interesantna pojava, da so hrvatski radikali napram radičevcem odpornejši radi preganjanja uradnikov-radikalov, ki so večinoma Srbi. — Naravno, da so v sedanjih napetih odnosih tudi radičevci nezadovoljni in se pritožujejo, da radikali nečesto ustrezati njihovim željam glede izprememb med uradništvom.

Takšno pisanje «Politike» nudi sliko vrlo razmajanih prijateljskih čustvovanj med vladnimi zavezniki in daje zelo pesimistične perspektive, tembolj, ker tudi Radičevo nadaljno zadržanje v Ženevi le še slabša dojme. O Radičevem drugem govoru, ki ga je imel v soboto povodom diskusije o ruskih beguncih, poroča «Politika» v posebnem poročilu, da je bil sicer krajši in manj energičen kakor prvi, toda Radič navzlic mnogobrojnim gestam in govorniškim domisljam, s katerimi razpolaga, ni dobil nikakega aplava, dočim je drugim govornikom bilo toplo aplavdirano. V Ženevi ne marajo improvizacij, marveč premišljene govore na angleški način. Po diskusiji je bila imenovana podkomisija deseterih članov — a Radič zopet ni bil izvoljen.

Vrlo značilno je, da beograjske režimske novine, pa celo niti dr. Ninčičevo «Vreme», ne prinašajo vesti o Radičevem drugem govoru.

Težka obtožba Italije

Manjšinska komisija Socijalistične delavske internacionale obtožuje Italijo nečuvnega terorizma nad njeno slovensko in nemško manjšino.

Socijalistična delavska internacionala je postavila posebno «manjšinsko komisijo», ki je neposredno po socijalističnem kongresu v Marsilleu pod predsedstvom belgijskega delegata De Brouckere-ja pretresla položaj nemških in jugoslovenskih narodnostnih manjšin v Italiji ter nato publicirala obsežno poročilo s podrobnimi ugotovitvami fašistovskega terorja. Poročilo ugotavlja:

V nemških in jugoslovenskih krajih vlada enaka popolna brezpravnost prebivalstva napram samovoljni fašizmu. Fašistovska nasilja zagrešena nad pripadniki narodnostnih manjšin imajo drugačne psihološke učinke kakor v italijanskih pokrajinah. Kajti med narodnostnimi manjšinami se vidi kot izliv nacionalnega tujeja gospodarstva, kar se v stari Italiji smatra kot metoda latentne državljanske vojne ene italijanske stranke proti ostalim italijanskim strankam. Ta metoda vodi med narodnostnimi manjšinami neizogibno k viru narodnega ogorčenja. To tem bolj, ker so fašistovska nasilja naperjena posebno tudi proti zgodovinskim narodnim spomenikom manjšin.

Delovanje italijanskih oblasti stremi predvsem za tem, da onemogoči celotno družabno življenje narodnostnih manjšin. Temu cilju služijo posebno nastopni ukrepi: Uničuje se avtonomija občin. Občine upravljajo komisarji večinoma fašisti, imenovani od državne oblasti, kakor tudi občinske tajnike imenuje prefektura. Družbeno življenje narodnostnih manjšin se zatira. Zabravnjena so celo turistična in gasilska društva in se jim ugrablja inventar. Gostilničarjem, ki stavljajo svoje lokale društvom na razpolago se odvzema koncesija.

Najhuje razburjenje med manjšinami pa vzbuja ravnanje s šolstvom. Ljudske šole se poitalijančujejo. V prvih starih razredih se sme poučevati samo v italijanski, celo privatni pouk v maternem jeziku je zabranjen. Učitelji in duhovniki, ki so izven šole poučevali otroke v materinščini, so bili teško kaznovani. Poleg tega se osobito v jugoslovenskih krajih tudi občutno reducira število šolskih razredov in učiteljev. V tržaški provinci je še leta 1923 bilo 400 šolskih razre-

dov s 161 učitelji, letos pa je samo še 254 razredov s 125 učitelji. Se brutalnejše je davljenje šolstva v Istri. Naravno zadeva italijaniziranje pouka na največje težkoče. V mnogih vaseh niti eden domačin ne zna italijanski. Če se bodo torej otroci poučevali v njim popolnoma tuji italijanski, ne bodo znali niti nje, niti materinščine. In tako bodo v prvi novi generaciji obljudeni ti kraji z analfabeti.

Uradni jezik je povsod italijanski, tudi pri sodiščih. Delavski pokret je v pokrajinah narodnostnih manjšin zaduščen. Železničarji so bili odpuščeni, delavska društva razpuščena, tisk uničen.

Manjšinska komisija socijalistične internacionale smatra za nujno potrebno, da vse socijalistične stranke opozori na režim fašistovskega terorja proti jugoslovenskim in nemškim manjšinam. Poziva vse socijalistične stranke, da porabijo vsako priliko, da za narodnostne manjšine v Italiji zahtevajo: upostavitve avtonomije občin in pokrajnin, pravico materinščine v šoli, pred oblastmi in na sodišču ter svobodo društvenega gibanja. In pri tem ne smejo pozabiti, da je teror, ki vlada v krajnih narodnostnih manjšini samo del terorja, kateremu je fašistovska diktatura podvrгла vse italijanski narod.

Grško-jugoslovenski sporazum

«Neue Zürcher Zeitung» priobčuje od svojega ženevskega dopisnika zanimiv članek o grško-jugoslovenskem sporazumu. Ker bo članek, brezdomno zanimal tudi našo javnost, ga priobčujemo v celoti. Glasji se:

V mirnem ozračju ženevskega jezera sta zunanja ministra grške republike in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pretrgano nit pogajanj med obema državama znova zvezala ter sta sklenila trden sporazum, ki je sposoben da spravi s sveta nesrečni spor za Solun. Dne 2. julija t. l. je prišlo v Beogradu do nenadnega preloma pogajanj za sklep grško-jugoslovenske zvezne pogodbe, kar je povzročilo v Beogradu in v Atenah medsebojno neuznanje, ki je le počasi izginjevalo in odpiralo pot novemu poimovanju v interesu obeh držav. Želja po sporazumu je dobila v beograjski in atenski vladi tla, še predno sta odpelela voditelja obeh delegacij akte v Ženevo.

Kot prvega oznanjevalca miru je poslal grški zunanji minister Rendis svoj načrt varnostnega in razsodiščenega pakta za balkanske države, ki v splošnem ni našel takojšnjega odmeva, ne toliko radi svoje hvalevredne ideje kolikor radi svoje nenadnosti. Ninčiču in Duci tudi ni prijalo, da bi morala pristati na posredovanje kake velesile in da bi ostala Bolzarija izven pogodbe, Rendisov predlog so prizadete države kot prvi korak za zaščito balkanskega miru prijazno pozdravile, istočasno pa so tudi takoj uvidele težave pri njegovi praktični izvedbi vsaj v sedanjih razmerah. Sam grški zunanji minister je moral uvaževati važne argumente, ki nasprotujejo sklepu zvezne pogodbe med vsemi balkanskimi državami. Šele potem, ko je oficijelno umaknil svoj predlog, je bilo mogoče zopetno zblizanje med Jugoslavijo in Grčijo in kar bi potrebovalo dolgih pogajanj in formalnosti, se je rešilo v Ženevi po par neposrednih razgovorih med obema zunanjima ministroma. Ugoden vpliv varnostnega pakta, ki se pripravljala med Nemčijo in Francijo, je opogumil Balkan ter je premaknil tudi grško - jugoslovenska pogajanja z mrtve točke. Sicer pa nasprotiva med Beogradom in Atenami niso bila nikdar tako velika, da bi izključevala sporazum. Na eni strani je šlo za prestiž nacionalistične vlade, na drugi strani pa za gospodarske potrebe.

Ženevsko zasedanje je nudilo že dolgo zaželjeno priložnost osebnega razgovora in še predno se je zunanji minister Rendis vrnil v Atene, je sklenil z jugoslovenskim zunanjim ministrom Ninčičem pogodbo, ki je ustvarila brez nadaljnjih delegacijskih sestankov zgolj diplomatskim potom novo defenzivno zvezo med Jugoslavijo in Grčijo. Grčija je pridobila s to pogodbo in svoji politični izolaciji močnega in uglednega zaveznika, Jugoslavija pa sigurno izhodišče v Egejsko morje. Tehnična komisija obeh držav bo morala rešiti vprašanje spornih železniških prog in solunske cone, Rendis je pripravil razširiti jugoslovensko svobodno ceno v Solunu za opek pas v smislu svoječasne zahteve jugoslovenske delegacije. Železniško prog Solun - Gjevgljija prevzame zasebna skupina grških, jugoslovenskih in francoskih interesentov. Ta sestav bi onemogočil vse bodoče spore, ker bi se vsa neoglasja rešila v družbi sami. Po ureditvi teh glavnih vprašanj se bo mogoče sporazumeti tudi glede drugih problemov, kakor na pr. glede narodnih manjšin.

Uspeh ženevskih razgovorov je zelo dovoljil jugoslovensko delegacijo. Zunanji minister Ninčič je izrazil svoje prepričanje, da je z jugoslovensko - grško zvezo zaslužen mir na Balkanu in da je vsaka teritorialna sprememba izključena. Po namerah jugoslovenskega zunanjeja ministra naj bi ostala ta nova zveza politično dejstvo tudi za bodočnost, kar pa bo mogla biti šele tedaj, ako bodo mogle vse dolžne te pogodbe dati obema narodoma to, kar zahtevajo njihovi interesi. Zato je bila pri pogajanjih vodilna Ninčičeva misel, da ne sme pogodba vsebovati nobene določbe, ki bi nasprotovala čustvovanju grškega prebivalstva. V tem smislu se je izrazil dr. Ninčič nasproti v Ženevi prisotnim grškim novinarjem. Pri določitvi glavnih smernic nove grško - jugoslovenske zveze pa sta bila merodajna edino duh sporazuma in realne politike, ker so se polni obzira hoteli izogniti med pregovori postavkam, ki bi mogle kršiti grško suvereniteto in na ta način postati nov kamen spotike.

Grešnica!
od danes naprej v kinu «Ideal»

Boje z orjaškimi polipi boste videli v filmu «Čudeži morja» Pride v hino «Dvor»

Odkup zemljišč na kolodvoru v Dravljah

Med vojno je avstrijska železniška uprava rekvirirala za kolodvor v Dravljah potrebna zemljišča. Za to je plačevala odškodnino. Po prevratu je naša država na tem zemljišču za parcele 320, 319 in 318 postavila delavnico za popravila železniških vagonov. Ko je ta delavnica kasneje pogorela, je bila prilika, to vprašanje končno rešiti, bodisi da se svet vrne lastnikom, bodisi da se odkupi. Svet je večji del uničen za kmetske svrhe, ker se je podzidavalo, navožen je mnogo kamena in ugaskov, težki betonski podstavki pa se brez velikih stroškov ne bodo dali odpraviti.

Naravno, da so prizadeti posestniki postali nestrpni. Tudi je nerazumno puščati in nemar preceičen kompleks sveta, ki bi bil drugače uporabljiv.

Končno je 27. februaria 1925 bil odposlan generalni direktor železnice v Beogradu v rešitev predlog, ki skuša med raznimi stališči zadeti ono, kar je praktično in obenem vsaj kolikor toliko pravično za prizadete. Ugotovljeno je namreč, da je en del zemljišč tudi nadalje za železniške svrhe potreben. Druga skupina zemljišč se da lastnikom vrniti. Ta zemljišča bi se morala seveda očistiti ter priznati lastnikom odškodnina. So pa tudi taka zemljišča, ki siceriso naravno potrebna za železniške svrhe, a so vsled videnih betonskih podzidkov, navoženih ugaskov in kamena v takem stanju, da bi očiščenje več stalo nego so zemljišča vredna. Jasno je, da je odkup teh zemljišč edino priporočljiv izhod, in bo železniška uprava lahko našla uporabo zanje. Vsaj stroški za ureditev cele zadeve znašajo okoli 300 tisoč dinarjev.

Generalna direkcija doslej predloga ni rešila, češ da v proračunu, ki še teče, za to svrhu ni predviden noben znesek. Vsled tega stavlja zahtevano svoto v proračun za l. 1925./26.

Lastniki zemljišč so hvaležni narodnemu poslancu dr. Žerjavu, da je to vprašanje spravljal z mrtve točke blizu rešitve, vendar jih zavlačevanje generalne direkcije železnice ozlovoljuje. Mi smo se informirali pri naših poslancih v tej zadevi in smo dobili zagotovilo, da bo poslanec dr. Žerjav na isesna znova pospešil rešitev zadeve odkupa zemljišč v Dravljah. Če je odkup zemljišč na Teznu pri Mariboru končno mogel biti ugodno rešen (za kar gre hvala predvsem tudi drju, Žerjavu in drugim voditeljem SDS), se bo moralo dati isto doseči tudi za Dravljce.

Politične beležke

— Svetozar Pribičević v Banjaluki. Po uspelem zborovanju v Prijedoru se je Svetozar Pribičević podal v Banjaluko, kjer je v nedeljo imel velik zbor pod vedrim nebom. Na trgu pred realno gimnazijo se je zbralo nad 5000 volilcev, meščanov in seljakov, med njimi tudi dokaj muslimanov. Nastop gosp. Pribičevića je bil burno pozdravljen. V dolgem govoru je gosp. Pribičević z znano temperamentnostjo kritiziral sporazum in najavil snovanje velike enotne jugoslovenske stranke, ki mora nadomestiti obe člaščici sedanje vladne koalicije. Borbeni govor Svetozarja Pribičevića je bil sprejet z močnim navdušenjem, enako pa tudi izvajanja generala Voje Živanovića, dr. Krizmana, prote Kečmanovića, prof. Jeremije Živanovića in seljaka Milana Brankovića. Po silajno uspelem zboru je bil na čast Svetozarja Pribičeviću prirejen velik banket. Značilno za tamošnje politične prilike je, da je vodstvo radikalne organizacije v Banjaluki izdalo poseben letak, kjer se poziva pristae stranke, naj se ne udeležujejo manifestacij simpatij za gosp. Pribičevića. . . . Kakor poročajo listi, pa ta poziv ni mnogo zalegel.

— Za invalide ni denarja. V finančnem ministrstvu izdelujejo strokovni eksperti in delegati posameznih ministrstev po navodilih vlade proračun za l. 1926./27. Ko so pred par dnevi razpravljali o proračunu ministrstva socijalne politike je bil po poročilih beograjskih listov odklonjen predlog tega ministrstva, naj se vstavi v proračun vsota 200 milijonov dinarjev za izplačilo dolžnih invalidskih podpor za prejšnja leta, in sicer z motivacijo, da bodo te podpore izplačane, ko bodo državne finance v ugodnejšem položaju.

Po svetu

— Voltni poraz angleških konservativcev. V Stockportu so se vršile nadomestne volitve za parlament, ker je bil tamošnji dosedanji konservativni poslanec Greenwood imenovan za guvernerja kolonije Kenya. Kandidat delavske stranke Townsend je dobil 20.219, konservativce Castam 17.892 in liberale Fildes 17.295 glasov. Za poslance je bil torej izvoljen delavski kandidat Townsend. O volitvah piše konservativni «Evening Standard»: Prvič v zgodovini se je posrečilo delavskemu kandidatu, da je zmagal v Stockportu, kjer ima konservativna stranka prvotavno volilno organizacijo. Zakaj je bila torej poražena? Radi Mosula in radi podpore premožni industriji. Volitve dokazujejo, da se je navdušenje za konservativno stranko močno zmanjšalo.

Naši kraji in ljudje

Triumfina pot kraljevske dvojice skozi Črno goro

Slavje in navdušenje, ki spremlja kralja in kraljico na njegovem potovanju v Črni gori, je neopisno. Slavoloki, cvetje, mlaji, prapori vsepovsod. Vse to je izraz narodnega veselja in prisrčnosti, s katero je bila sprejeta vladarska dvojica v Dečanih, Peči, Andrijeviči, Kolašinu in Beranah in sploh po vseh krajih, kjer se je peljala. V soboto je odšla kraljevska dvojica s suito in v spremstvu ministrov Maksimovića, Stojadinovića in generala Trifunovića v Plavnico ob kadarskem jezerru, kjer pričena železnica, ki spaja Črno goro preko Virpazara in Plavnice z Barom. Kralj in kraljica sta ostala dalje časa v cerkvi, ki jo je l. 1696 blagoslovil vladika Danilo Petrovič. Turki so takrat vladiko ujeli in so ga hoteli obesiti. Vendar pa se je zbrala «raja» in odkupila svojega duhovnega poglavarja za ogromno vsoto. V spomin na to so zgradili cerkev. Po obisku vasi Evlubovic se je vladarska dvojica vrnila v Podgorico in prenočila potem v samostanu Ostrogu. Na vsej poti so velikanski kresovi naznanjali narodu, da se mudita kralj in kraljica v njegovi sredi.

Danilovgrad je priredil kralju veličasten sprejem. Celu plene Bjelopavličev je prišlo pred kralja, med njimi mnogo preizkušanih borcev. Starček Tomo Saranović, barjaktar petrušinskega bataljona je izročil kralju srebrn jatagan z napisom: «Svojemu kralju Aleksandru I. vdani Bjelopavlič. Danilovgrad, 18. septembra 1925.» Pevsko društvo «Jedinstvo» pa je pozdravilo vladarsko dvojico s pesmijo: «Mi smo s Tobom, ka Karadžorjeviću.»

V nedeljo, ob 3. popoldne, sta se kralj Aleksander in kraljica Marija pripeljala na Cetinje. Daleč naokrog so zvonili zvonovi, povsod grmeli topovi, mesto v zastavah, zelenju in cvetju. Po ulicah ogromni mlaji in slavoloki. V mestu je prihitelo nad 50.000 ljudi iz vseh krajev Črne gore, pod njimi je tudi mnogo tujecev. Pri vstopu v mesto je pozdravil vladarsko dvojico cetinjski župan, naglašujoč pomen zgodovinskega dne. Nato je izročil kraljeviškemu gostom kruha in soli. Kjerkoli sta se pojavila kralj in kraljica, manifestacij in ovacij ni bilo ne konca ne kraja. Vhod kraljevske dvojice v mesto je bil veličasten prizor. Na čelu je jahal eskadron gardne konjenice s fanfaro, nato različne edinice čet z godbami, končno kraljev avto in avtomobili spremstva. V noči pred prihodom kralja se je dogodil sledeči humoristični dogodek: Ko so se namreč čete pripravljale za slovesni sprejem svojega vrhovnega komandanta, je reflektorska stotinja z ostrimi rmenimi žarkih razsvetljevala mesto in okolico. Že dan prej so preprosti seljaki opazovali to stotnijo z nekakim nezaupanjem. Ko pa so ponoči čudovito svetli žarki nenadoma prodrli tudi v kočice in barake največjih strokakov, je med ljudstvom završalo. Vsi so govorili o čudovitih pojavih na nebu. Šele naslednji dan so vojniki pojasnili narodu, kaj pravzaprav pomeni ta prikazen na nebu.

Cetinjske ulice so polne naroda, državnikov, politikov, zastopnikov kulturnih in prosvetnih društev, novinarjev, dostojanstvenikov vseh veroizpovedi itd. Navzoči so ministri Marko Gjurjić, Marko Trifković, Miša Trifunović, Velja Vukićević, dr. Niko Nikić, Pavle Radjić in poslanci Stevan Kamber, Ljuba Jovanović, dr. Ninko Perić, Ljuba Davidović, dr. Spaho, Halidbeg Hrasnica, dr. A. Trumbić in drugi. Cetinjski listi so polni člankov s pristranskimi dobrodošlicami, vse v narodnih barvah in s slikami kralja Aleksandra in kraljice Marije.

Poslanec dr. Pivko med narodom

V soboto in nedeljo je poslanec dr. Pivko obiskal svoje volilce v ptujskem srezu. V soboto dne 19. septembra zvečer se je v dvorani Narodnega doma v Ptuj, ki je bila natlačeno polna pristavev SDS, vršil pod predsedstvom dr. Salamuna velik, krasno uspeli shod, na katerem so zborovalci soglasno in z živalnim odobravanjem vzeli na znanje poročilo svojega poslanca o njegovem delu ter o sedanjem političnem in parlamentarnem položaju, zlasti z ozirom na preobrat med radičevci. Na željo poslanca samega se je razvila zanimiva gospodarska debata, v kateri je dr. Pivko na vsa vprašanja dajal vsestransko zadovoljiva pojasnila. S toplimi besedami se je spomnil tudi starega narodnega borca, sedaj umrlega dr. Josipa Serneca. Zborovanje je dokazalo, kako nemojnost stoji vrste SDS v Ptuj in tudi bližnji okolici.

V nedeljo zjutraj se je vršil v Zavrčju članski sestanek najmlajše organizacije SDS. Značilno je, da so se hoteli tega sestanka udeležiti mnogi kmetje in delavci, ki so nezadovoljni s politiko klerikalcev in radičevcev, pa so na vseh cestah stali klerikalni in radičevski agitatorji ter ljudem zabranjevali posest sestanka. Vendar pa so bili zbrani najodličnejši možje občine ter deputacija iz Dobrave. Zborovalci so izrekli svojemu poslancu zaupnico.

Ob pol 3. uri popoldne se je vršil na rotovžu v Središčju članski sestanek središke organizacije, katerega se je udeležilo nad 100 oseb. Po izčrpnem poročilu poslanca dr. Pivka so zborovalci soglasno in z navdušenjem sklenili resolucijo, v kateri se odobrava parlamentarna taktika SDS in njenih voditeljev ter se izreka poslancu dr. Pivku in šefu stranke Svetozaru Pribečeviću ter ostalim voditeljem stranke zaupnico. V resoluciji se zlasti odločno podčrtava zvestoba v politiki.

Ob 5. uri popoldne se je na Grabah v prostorih ge. Šulek vršil članski sestanek organizacije za Obrež in Grabe, ki je bil tudi leno obiskan.

Ob 8. uri zvečer pa je bil članski sestanek organizacije v Ormožu, kjer so zborovalci istotako z odobravanjem vzeli na znanje poročilo poslanca in izrekli njemu ter vodstvu stranke zaupnico. Na vseh zborovanjih je spremljal g. poslanca središki rojak dr. Salamun.

Pogreb dr. Serneca v Celju

Celje, 21. septembra. Dr. Josipa Serneca so položili včeraj v njegov zadnji, tesni in hladni dom. Mrak je že legel nad zemljo, ko so pričele padati na njegovo krsto grude z domače zemlje, katero je tako ljubil in narod se je občno poslavljalo od svojega velikega sina.

V soboto so ves dan romale množice naroda iz Celja in okolice pred celjski Narodni dom, kjer je ležal milineaec naroda v vestibulu na veličastnem katafalku, obdanem od častne straže Sokolov in Orjunašev. Venec za vencem je prihajal, šopek za šopkom, cvetje se je vsipalo na pokojnikovo krsto. Na mnogih javnih in tudi nekaterih privatnih poslopih so vihrale žalne zastave.

V nedeljo ob 4. popoldne je č. g. opat Jurak v spremstvu duhovščine blagoslovil truplo, nakar je zapel moški zbor Celjskega pevskega društva žalostinko. Pred vrati Narodnega doma se je poslovil od pokojnika ravnatelj g. Josip Smrdetič v imenu upravnega sveta in uradništvu Celjske posojilnice, podarjajoč pokojnikove neprecenljive službe za zavod ter njegovo dobrotljivost, marljivost in ogromno narodno

delo. Moški zbor mariborske Glasbene Matice je nato zapel «Vigred», ki jo je tisočglava zbrana množica poslušala z vidrim ganotjem.

Ob 4.5. se je pričel spreved pomikati skozi mesto. Za vozom, bogato obloženim s krasnimi vencji, je stopala duhovščina in pevci. Ob mrtvaškem vozu sta tvorila častno stražo ob vsaki strani po dva Sokola s sabljama ter Orjunaša in lovca s puškami. Za vozom so šli pokojnikovi sorodniki in za njimi nepregledna množica ljudstva iz Celja in raznih krajev Slovenije. V spremstvu smo opazili mariborskega velikega župana dr. Pirkmaierja z vladnim svet. gosp. dr. Žužkom, ministra v p. gosp. dr. Kukovca, župana gosp. dr. Hrašovca z občinskimi odborniki in mag. svet gosp. Šubica, predsednika upravnega sodišča gosp. dr. Vertačnika, predsednika okrožnega sodišča dvor. svet. gosp. dr. Kotnik, komandanta puka in mesta gosp. polkovnika Naumovića, komandanta vojnega okrožja gosp. podpolkovnika Beraha s častniškim zborom, zastopnika ljubljanske odvetniške zbornice g. dr. Zirovniča, mariborskega podžupana in predsednika oblastne organizacije SDS gosp. dr. Lipolda s članom oblastnega predsedstva gosp. Lovrom Petrovarjem, predsednika krajevne organizacije SDS gosp. dr. Kalana, zastopnika CMD člana vodstva gosp. Prekorška, upravni svet in uradništvo Celjske posojilnice, prof. vodnik, žalca (g. Fr. Roblek in Jos. Širca), obnemem kot zastopnika Savinjske posojilnice, Brežič (župan gosp. dr. Josip Zdošek in dirigent podružnice Ljubljanske kreditne banke gosp. Pogačar), Trbovelj (gosp. Kuhar kot zastopnik tamošnje posojilnice), Braslovč, Mozirja (župan Matija Goričar), Šoštanj, Laškega, Sokolstvo s štirim prapori (Celje, Maribor, Zagorje, Trbovlje), mestno Orjuno s praporom, dijaštvo in mnogoštevilne pokojnikove osebne prijatelje.

Nepregledni spreved se je pomikal mimo Narodnega doma po Ljubljanski cesti do pokojnikovega doma, kjer so pevci mariborske Glasbene Matice zapeli žalostinko, odhod pa proti pokopališču. V sprevedu sta svirali mariborska «Drava» in celjska železničarska godba žalne koračnice. Po mestu so gorele žarnice, zastrte v črmino.

Ob odprtem grobu se je po izvršenem cerkvenem obredu poslovil od pokojnika župan gosp. dr. Hrašovec, ki je v svojem govoru podal izčrpen življenjski popis pokojnega dr. Josipa Serneca ter orisal njegove neštivilne zasluge na gospodarskem, organizatorjem, kulturnem in nacionalnem polju. Minister v p. gosp. dr. Kukovec je v svojem govoru osvetlil politično - nacionalno stran dr. Sernecovega delovanja in udejstvovanja. Pevci CPD in mariborske Glasbene Matice so zapeli dvoje nagrobnic. V imeu lovcev je spregovoril šolski nadzornik gosp. Černei, ki je nazlasil pokojnikovo izredno vneto za sport in ljubezen do naše lepe zemlje.

Po zadnjem govoru so oddali lovci nad grobom zadnji pozdrav iz pušk in z nasprotnega griča je zadonela z lovške roga poslednja lovška pesem. Praporci so se zgrnili nad odprtim grobom in godba je zaigrala turobno pem. Bil je to veličasten prizor.

Tako je minul topel jesenski dan, v katerem je slovensko ljudstvo spremlilo enega svojih najboljših sinov k poslednjemu počitku.

Slava njegovemu spominu!

O BLEKE
kupite najceneje pri
Josip Rojina, Ljubljana

nedeljo danes. Vojnović, ki je poseben moister v citiranju, je imel v nedeljo zelo srečen večer. Člani in članice splitske drame so ga ob prihodu sprejeli na nabrežju ter ga pozdravili s cvetjem.

Repertoar zagrebške drame beleži sedaj poleg ponovitve Strozzičevega dela «Ecco homo» še Stertje Popovića «Kir Janjo» ter Dimovičeve «Pirovanje».

Nedeljski «Književni Obzor» objavlja popotne impresije iz današnje Rusije «Na dalekom severu». Napisal jih je najodobnejši novelist Miroslav Krleža.

Nov roman Zoromskega, Stefan Zoromski, poleg Reymonta največji sodobni poljski romancier je okrevljal od svoje dolgotrajne boleznii in piše roman, ki bo nadaljeval njegove «Predpomladi».

Agnard Oestwig, ki je nastopil v Beogradu prvič v koncertni dvorani dne 20. t. m. je imel velikanski uspeh. Oestwig, ki je član Državne opere na Dunaju, je rododom Norvežan ter velja danes za enega najboljših pevcev na kontinentu. V Beogradu poje še danes in v četrtek.

Meneghella plaketa kralja Aleksandra, Dalmatinski kipar Franjo Meneghella je napravil plaketo kralja Aleksandra. Delo, ki je razstavljeno v splitskem salonu Galije je kupila Trgovsko-obrtna zbornica v Splitu.

„Čudeži morja“

je edini senzacionalni film, ki se odigra na danu morja.
pride v kino «Dvor»

Gospodinjka šola v Mladiki v Ljubljani

Gospodinjka šola v Mladiki se prične dne 2. oktobra ob 8. uri dopoldne. Vpisovanje je dne 1. oktobra ob 9. uri zjutraj. Namen gospodinjke šole je, podati občo gospodinjko naobrazbo in temeljit teoretičen in praktičen pouk v vseh strokah gospodinjstva.

Za sprejem je treba, da je gojenka izpolnila najmanj 16. leto in da se izkaže z izpričevalom dovršene meštanske ali njej podobne šole.

Učni predmeti so: gospodinjstvo, računstvo in knjigovodstvo, vzgojstvo, življenjsanstvo, zdravstvo, državnost, nauk iz gospodinjstva, vrtnarstvo, serviranje, kuhanje, šivanje, pranje, likanje in vsa domača opravila. Vse navedene predmete poučujejo strokovno izprašane učiteljice, oziroma profesorji.

Vsaka gojenka plača pri vstopu 50 Din kot pristojbino za učila.

Učenke so ali zunanje, ki stanujejo doma ali drugod, ali pa notranje in stanujejo v internatu, ki je v zvezi z gospodinjko šolo. Zunanje gojenke plačajo mesečno z ukovino vred 600 Din, notranje pa za vso oskrbo in ukovino 1100 Din.

Pouk traja od 8. zjutraj pa do 6. zvečer. Odmor je med 14. in 15. uro. Učenke so razdeljene v 2 skupini, od katerih je ena zaposlena pri šivanju, odnosno pri pranju in likanju, druga pa pri kuhanju. Teoretičen pouk se vrši skupno. Zunanje učenke gredo po 18. uri lahko domov, notranje pa so zaposlene po skupinah pri pripravljavanju večerje in pri posebnih urah kakor pri francoščini, italijanščini, klavirju itd.

Večerni gospodinjki in kuharski tečajji za uradniške soproge, za uradnice in za delavke se bodo tudi letos vršili. Ti tečajji se začnejo tudi prve dni oktobra, trajajo 3 mesece in se vrše po trikrat v tednu od 17. ure dalje. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani.

„Grešnica“

od danes naprej v kinu «Ideal»
Porote
Ljubljana, 21. septembra.

«Boljševik» iz dobe no prevratu

Poprevratna doba je rodila, kakor znano, kaj čudne razmere. Tudi na deželi so se ljudje odvadili dela. Zato imamo nešteto slučajev iz tiste dobe, da so zapadli v kaznjiva dejanja do takrat še nekamoznani ljudje in prišli v kriminal. S strahom in grozo se posebno spominjajo ljudje po Brezjah, Zaklancu, Planinci, Lesnem brdu in okoliških vaseh roparske tolpe, ki je leta 1920. strasila tam okrog, prihajala ponoči v hišo in plenila, ogrožajoč življensko varnost ljudi. Lopovi so si izposodili pri svojih pohodih značaj srbske vojaške patrolje in tudi srbsko govornico, vse to pa, da so spravili ljudi bolj v strah.

Bili so to Jože in Ivan Skubic ter Ignacij Sojer iz Notranjih gor, Ivan Mazi ter Anton in Martin Čuden iz Dragomera nad Brezovico. Ti vsi so se sešli dne 15. februarja v Kobijevi gostilni v Podpečju in se tekmo pogovora razkrili drug drugemu. Rezultat pogovora je bil, da so sklenili, služiti si denar s ropanjem. V grmovju pri Jezeru so si pripravili puške, se potem preoblekli v srbske vojaške obleke, nakar so odšli oboroženi na Planinco, kjer so udri v hišo Janeza Kavčiča. Naleteli so v veži najpreje na gospodarjevega brata Jožeta, ki je peljal roparje gospodarju v podstrežje. Ker ta ni hotel takoj izročiti zahtevanega denarja, ga je eden roparjev udaril s pestjo po obrazu, nakar jim je nato izročil vse, kar so zahtevali. Surovo pa so roparji ravnali tudi z gospodinjko Micko, ki je bila tik pred porodom in je valed prestalega strahu porodila prezgodaj ter je otrok umrl. Iz Kavčičeve hiše so roparji odnesli nekaj nad 750 Din gotovine in velike množine obleke, perila, posode, suhega mesa in drugih jestvim v skupni vrednosti čez 5000 Din.

Posrečeni uspeh prvega roparskega napada je vseh šest zlikovcev tako ojunail, da so sklenili, da bodo s takimi pohodi nadaljevali. Ze 5. marca so se podali ponoči na Brezje ter ondri oropali najrpro Tehovnikove. Prišedši do hiše, so zahtevali, naj se jim odpre, češ da so srbska patrolja in morajo pogledati ali ne skrivajo pri Tehovnikovih «kontrabants» in tobak. Frančiška Tehovnikova je takoj odšla, da ima pred seboj roparje in je hotela ... Komaj pa je vrata odprla, sta že počila dva strela. Roparji so nato vrata razbili, zavlekli v hišo tudi Jakoba Kosa, ki so ga srečali na poti ter ga držali, da ni mogel obvestiti ljudi, nato pa oropali 13.750 Din gotovine in zahtevali še žganja. Predno so odšli, so grozili, da bodo «pucali», nato pa pobrali še nekaj domače kontenine in nekaj perila.

Takoj zatem so odšli roparji v Zaklanc k Brunarjevim. Tam je eden zgrabil Lovra Brunarja, drugi pa mu je nastavlil samokres in zahteval denarja. Ogrozili pa so tudi ženo in hčerko. V hiši so se obnašali kot ponoreli in ves čas divje streljali. Roparji so dolgo časa brskali po hiši, ko pa niso ničesar našli, so se zadovoljili s hlebom kruha in izginili. Od Brunarjevih so se podali na Lesno brdo k Lončarjevim, kjer so se lotili najprej starega očeta Andreja Lončarja, ki je ležal v postelji. Na krik je prihitela v sobo hči Frančiška, poročena Velkavrh, katero je eden roparjev takoj zgrabil in zahteval denarja, rokoč, da so boljševiki.

Ljubljančanke!

Vaš lepi Vladimir Gajdarov igra danes zadnjikat
„Hohštapljerja“

Kot partnerica nastopa krasna Ellen Kürth. Pustolovina po Schillerjevem romanu.
Kino «LJUBLJANSKI DVOR».
Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8., 9. in 9. — Ob praznikih ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Velkavrhova je dala roparju iz skledice nekaj malega drobiža, nato pa se ji je posrečilo zbežati in priklicati sosede. Te pa je opazil na straži stoječji ropar in opozoril tovariše, da so hitro zbežali v gozd.

Ti nad vse drzni roparski napadi so kakor že rečeno spravljali ljudstvo v vrhniški okolici v silen strah in trepet. Orožnikom pa se je končno le posrečilo, iztakniti pet lopovov in jih prijeti, dočim je Matija Čuden pobegnil. Porota je obsodila takrat brata Skubica in Antona Čudna na 20 let in Ivana Mazija, ki je medtem že umrl na 15 let težke ječe. Matija Čuden pa se je podal v Italijo, kjer se je zadrževal v Vipavi. Tam je bil aretovan šele čez pet in pol leta ter izrečen našim oblastem, da se je zagovarjal tudi on danes pred poroto.

Obdolženec je priznal samo rop pri Kavčičevih na Planinci, dočim je druge odločno tajil in trdil, da se je nahajal vedno samo na straži. Ker so ga zagovarjali tudi priče, bivši njegovi tovariši pri roparskih pohodih so porotniki z večino glasov zanikali vsa vprašanja glede njegove krivde in je bil obtoženec popolnoma oproščen in takoj izpuščen iz zapore.

Maribor, 21. septembra

Tatvine in vlomi

Porota se je danes pečala s samimi tatvinami in vlomi. Prva sta bila na vrsti 33letni Stefan Horvat in 29letni Stefan Vugrinec iz Prekmurja, ki sta bila obdolžena, da sta v lo mila v hišo Katarine Legen v Gančanih in ukradla tamkaj za približno 12.000 Din blaga.

Početkom meseca majnika se je po daljšem bivanju v Ameriki posestnica Katarina Legen iz Gančanov v Prekmurju vrnila iz Amerike in prinesla s seboj precej dolarjev. Ti so očitno mikali oba obtožena, ki sta dne 17. junija, ko so bili vsi Legenovi na polju pri delu, vlomila v njih hišo, prebrskala vse omare, razmetala obleko po tleh in ukradla 11.500 Din v gotovini ter dve uri z verzičami. Oba obdolžena sta tajila tatvino in se izgovarjala drug na drugega. Horvat je zatrjeval, da je dotično popoldne rezal doma živi plot, Vogrinec pa je zatrjeval, da je prišel kritičnega dne slučajno k Legenovim, kjer je zalotil Horvata pri tatvini, ki mu je dal bankovec za tisoč Din, ura z verzičico in še nekaj drugih predmetov, da ga ne bi izdal. Preiskava pa je dognala, da je zagovor obeh neresničen in da sta sporazumno izvršila vlom. Eden je stal med delom na straži, drugi pa je nemoteno kradel v hiši, nakar sta si bratski razdelila plen.

Po izreku porotnikov je bil Stefan Horvat oproščen, Stefan Vogrinec pa obsojen radi tatvine na 3 leta težke ječe.

Druga razprava se je vršila proti Albino Abravšku, pristojnemu v Misljinje pri Slovenjgradcu, ki je v noči od 9. na 10. aprila 1921. vlomil v trgovino Karla Voršeta v Gosposki ulici v Mariboru in napravil lastniku za preko 30.000 Din škode. Pri vlamu so bili udeleženi še trije drugi zlikovci, ki so dobili zasluženo plačilo že pri porotni obravnavi dne 2. julija 1921. Abrovšku pa se je takrat posrečilo pobegniti v Avstrijo in je prišel šele letos našim oblastem v roke. Pripeljali so ga namreč dne 31. julija odgonskim potom iz Avstrije ter ga izročili policijskemu komisarijatu v Mariboru. Pri zaslišanju je Abrovšek dosledno vse tajil in zatrjeval, da se je vzdrževal že od leta 1900 nepretrgoma v Avstriji. Kasneje pa se je pričel izgovarjati, da je sicer sodeloval pri vlamu, h kateremu pa so ga baje zapeljali njegovi tovariši.

Porotniki so ga spoznali krivega in je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe.

KINO IDEAL
predvaja od danes naprej velik, moderen film, poln luksusa in pikantnosti (film nemške produkcije)
„Grešnica“
V glavnih vlogah Alf Blüthecher, Gertrud Welcker in Olga Belajeff.
Predstave popoldne: ob 3., 5.5., 6., 8. in 9. uri.

VI BODETE VEROVALI

da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) 60-4 17

„ključ“
traja kakor ključ par drugih ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah.

Excella
je najboljši in vendar najcenejši stroj za rdečino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

L. GOREČ, LJUBLJANA
palača Ljubljanske kreditne banke

ELITNI KINO MATICA
Telefon šte. 124
Umetniški orkester svira pri vseh predstavah

Čista Suzana ali Séparé šte. 6
Veseloigra v 6 dejanjih
Motto: Ples, devojke tobarina vlečejo očeta, strica, sina ...
Predstave ob 4., 1/2p., 1/2s. in 9. uri.

O BLEKE
kupite najceneje pri
Josip Rojina, Ljubljana

Kulturni pregled

Za jugoslovenski glasbeni festival se je oglašil v zagrebškem «Obzoru» skladatelj Krsto Odak, ki predlaga: Festival naj se vrši l. 1926. o priliki proslave stoletnice «Hrvatskega Glasbenega zavoda» v Zagrebu. Čas svečanosti naj se določi tako, da ne pride navzkriž z naslednjim festivalom v Carihu. Festival bi trajal tri dni in bi obsegal štiri produkcije, tri večere in eno matinejo. Prvi večer bi bila na programu komorna glasba, drugi vokalna, pri kateri bi prišel za izvajanje v poštev zlasti «Lisinski» z modernim jugoslovenskim sporedom; tretji večer bi bil posvečen operi. Matineja pa bi imela značaj orkestralnega koncerta. G. Odak sodi, da ima naša glasba dovolj gradiva za komorni večer. Še na boljšem smo z vokalno muziko ker tiči vsa naša sila v zboru. V Zagrebu so skladatelj sedaj zelo agilni in pišejo nič manj kot deset oper in troje baletov. Če bi v najbližjem času ne dobili nobene dobre nove opere, predlaga g. Odak naj bi se izvajal Barančičev balet «Licitarsko srce» ter kako dejanje iz sedanjih najboljših opernih del. Največje skrbj povzročča vprašanje orkestralne matineje, katerva bi se smela vršiti brez simfonične skladbe. Rešiti pa

utegne tudi ta problem Stolcerjeva »Transit fontija«.

Smrt akad. slikarja Timčičina. V Zagrebu je umrl akad. slikar Mihael Timčičin. Študiral je slikarstvo na Dunaju in v Krakovu ter je podučeval risanje na gimnazijah v Mostarju in Banjaluki. Njegove slike se nahajajo tudi v Ruskem narodnem muzeju v Lvovu ter v Deželnem muzeju v Sarajevu. Iz Timčičinovega kroga je izšlo več nadarjenih učencev.

Turneja «Kola» po Franciji in Švici. Zagrebško pevsko društvo «Kola» pripravlja veliko pevsko turnejo po Franciji in Švici. Koncertiralo bo v Carihu, Strasbourgu, v Lyonu in Parizu. Na turneji bo izvajalo izključno jugoslovenska dela. To propagandno potovanje obeta naši glasbi najboljše sadove. Turnejo bo vodil g. Oskar Jozefovič, pevski zbor pa bo dirigiral kapelnik g. Oskar Smodek.

Narodno gledališče v Splitu je otvorilo svojo letošnjo sezono v nedeljo dne 20. t. m. s čitanjem »Prologa nenapisane drame«, katerega je recitiral pesnik, Ivo Vojnović. Nameravana predstava »Maškarat« je morala odpasti ker je neka igralka nenadoma zbolela. Premijera tega dela bo mesto v

Domače vesti

* **Priprave za kraljevo kronanje.** Po vestih iz Beograda bo vlada v kratkem pričela s pripravami za kronanje kralja Aleksandra, ki se bo vršilo prihodnje leto.

* **Nov železniški osebni tarif.** V zvezi z novim blagovnim tarifom, ki stopi dne 1. oktobra v veljavo, bo prometno ministristvo izdelalo v kratkem tudi nov osebni tarif za državne železnice, ki se bo prilagodil novemu blagovnemu tarifu.

* **Razmejitvena komisija na Cetinju.** Na Cetinju so pretekli petek prispeli člani mednarodne razmejitvene komisije za razmejitve naše države in Albanije. Komisija je dovršila vsa tehnična dela ter bo sedaj na Cetinju sestavila svoje poročilo.

* **Izpromembe v vojaški službi.** Upokojeni so bivši častniki avstro-ogrške vojske: artiljerijski kapitan Edvard Levrak, kapitan avstroogrške mornarice Miroslav Plohl in mornariški komisar drugega razreda Vladimir Kmet-Bergant.

* **Izpromembe v državni službi.** Imenovani so: Melhior Rismal za stalnega ravnatelja meščanske šole v Slovenski Bistrici Marija Tavčar za stalno strokovno učiteljico na moški meščanski šoli v Krškem; Adolf Grömbing za učitelja glasbe in petja na državnem učiteljski v Ljubljani; Vasilij Marković za carinika pri glavni carinarnici v Mariboru; Sima Petrović za revizorja pri carinarnici v Dravogradu in Gvozden Pantelić za arhivskega uradnika pri carinarnici v Trzinu.

* **Zandarmerijski komandi v Beogradu.** Orožniki upokojenci nam pišejo: Orožniki, upokojeni po zakonu z dne 18. febr. 1922, še vedno zamaž kakaj po uredbi ministrskega sveta z dne 8. oktobra 1924. pripadajoče jim draginske doklade. Obrachajo se zato na žandarmerijsko komando v Beogradu v skladu s sledečim vprašanjem: Kdaj namerava rešiti to za prizadete tako perečo zadevo in kaj je vzrok, da stvar še vedno ni urejena? Društvo upokojenih orožnikov v Ljubljani je poslalo v tej stvari že več prošelj na razna merodajna mesta in tudi na pisarno Njeg. Veličanstva. Kakor se doznavja je dejanski že urejena in oddana komandi žandarmerije v svrhu izplačila, ki pa se še vedno zavlačuje. Zakaj? Ali smatra žandarmerijska komanda, da so orožniki, upokojeni po navedenem zakonu, manj zaslužni kakor oni, ki so bili upokojeni po bivšem avstrijskem zakonu, katerim se po uredbi z dne 8. oktobra 1924. izplačujejo draginske doklade že od 1. oktobra 1924. Da so imenovani upokojenci v skrajno težavnem položaju, ni treba še posebej povdarjati. O tem so pisali mnogo že listi, omeniti je le še to, da se samo tem upokojencem za otroke, ki so dovršili 16 let, čeprav obiskujejo srednje ali višje šole, ne izplačujejo nobene draginske doklade.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla večera gospa Julija Andrejka, soproga podpolkovnika v pokoju g. Jerneja Andrejka ter mati vladnega svetnika dr. Rudolfa Andrejke in podpolkovnika Viktorja Andrejke. Pokojnica ki je živela le svoji rodbini, je uživala v vseh krogih, ki so poznali njeno dobrosrčnost, največje spoštovanje in simpatijo. Truplo se bo blagoslovilo danes, ob 8. dop. pred hišo žalosti na Miklošičevi cesti št. 16, nakar se prepelje v rudbniško grobnico na Rove k večjemu počitku. — Po kratki mučni bolezni je umrl v petek zvečer g. Alonž Jageman, šofer pri g. Steletu. Zapustil je vdovo in tri nepreskrbljene otroke. — Dne 19. t. m. je umrl v splošni bolnici v Ljubljani g. Nikolaj; Mazarun, davčni upravitelj v pokoju. Pokojnik je služboval v Krškem, Skofljoki in Trebnjem in celih 16 let kot davčni upravitelj na Brdu. Več let je bil občinski svetovalec na Prevojih, tamelnik cestnega odbora in predsednik tamkajšnje mlekarске zadruga. G. Mazarun je bil zaveden naprednjak in je užival splošen ugled. — V Rožni dolini pri Ljubljani je umrl v nedeljo v starosti 42 let, g. Maks Dovan, železniški strojevodja. Pogreb bo danes, ob 4. popold. iz Rožne doline V/34 na pokopališču na Viču. — V Rogatcu je preminul v soboto g. Emerk Supanc, trgovec. Njegovo truplo so položili včeraj k večjemu počitku. Blag jim spomin, zalujočim naše iskreno sožalje!

* **Zdravniška služba.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje službo pogodbenega zdravnika za zdravstveni okoliš Gor. Radgona. Ker v Gornji Radgoni ni sistemizirano mesto okrož. zdravnik in ker sedanj zdravnik kot tu državljani nima pravice izvrševati prakse in se izseli, se našim zdravnikom nudi ugodna prilika za naselitev. Interesenti se opozarjajo za tozadnji razpis v »Uradnem listu«.

* **Rezervni oficirji iz Slovenije,** ki na svojočasno prošnjo še niso bili sprejeti v jugoslovensko vojsko, se opozarjajo, da morejo na podlagi pravil in po sklepu izrednega zbora z dne 15. septembra postati redni člani »Udruženja rezervnih oficirja i ratnika«, ako izpolnijo v čl. 11. pravil za vsakega rednega člana predpisane pogoje. Kdor hoče postati član, naj to lavi po dopisnici pododboru v Ljubljani, nakar bo prejel pristopne tiskovine. Podpisani pododbor si je nadel nalogo, da bo za take redne člane pri vseh merodajnih činiteljih deloval na to, da se skrojo sprejemlo v jugoslovensko vojsko. »Udruženje rezervnih oficirja i ratnika« — pododbor Ljubljana, (poštni predač).

* **Poučen tečaj za zadrudne funkcionarje v Mariboru.** Poučni tečaj za zadrudne funkcionarje v Mariboru se bo vršil 27., 28. in 29. septembra. Predavanja se začne vsakokrat točno ob 8. zjutraj v mali dvorani Narodnega doma. Zadrudne in gremijski, ki so se prijavili, so dobili posebno obvestilo. Predavalo se bo: V nedeljo o ustroju obrtnih združenj in trgovskih gremijev, zadrudnih zvez in zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani (2 uri); o poslovanju obrtnih združenj in trgovskih gremijev (4 ure) o obrtnem strokovnem šolstvu in ustroju

Tehniške srednje šole v Ljubljani (1 ura). V ponedeljek: O važnejših določbah obrtnega reda (2 uri); samo za funkcionarje obrtnih združenj: o vajenstvu, pomagalskih in mojsterskih preizkušnjah (1 ura) ter o ustanovitvi »pospeševanje obrta, obrtnih razstavah in obrtniških kreditih (1 ura); samo za funkcionarje gremijev pa: o ustroju gremijalne pisarne; dalje o važnejših določbah iz delavske zakonodaje (2 uri). V torek: O davčnih in taksnih predpisih ter o carini in prometu. Razni obrzci o poslovanju združenj in gremijev in o davčnih stvareh bodo udeležencem na razpolago.

* **Cercle français Ptuj** ima svoj redni občni zbor v soboto 26. septembra, ob 7. zvečer oziroma uro požeje v slučaju nesklepnosti. Občni zbor se bo vršil v dvorani Narodnega doma. Pri slučajnostih tudi licitacija razkošno opremljenega ilustriranega tednika »Le Monde Illustré. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

* **Stanarina za državne uslužbenke.** Z odlokom finančnega ministristva se priznava popolna stanarina vsem omeženim državnim uslužbenkam in umirovljenkam, katerih možje pripadajo svobodnim profesorjem, ali pa so uslužbeni kot kontraktualni nameščenci ali dnevnikarji.

* **Zveza slovenskih turistovskih društev.** Slovensko planinsko društvo nam dostavlja nastopni komunik: Na predlog Kluba češkoslovaških turistov in poljskega Tovarizstva Tatranskega se sestali delegati slovenskih turistovskih društev v dne 12. do 14. t. m. v Tatrah (Starem Smokovcu in Zakopanem), zastopajoči: »Bulgarsko Turistovsko Društvo« Bolgarijo, »Klub češkoslovaških turistov v Pragi« Češkoslovaško, »Slovensko planinsko društvo« v Ljubljani Jugoslavijo in »Poljsko Tovarizstvo Tatranskega« iz Krakova Poljsko. Sklenila so soglasno da se ustanovi Zveza slovenskih turistovskih društev, ki bi delovala na kulturnem zblizanju slovenskih narodov z medsebojnim podpiranjem planinstva, zaštite gorske prirode in narodopisne vrednosti. Zveza izbere odbor, čegar sedež je določen v letu 1926. v Češkoslovaški, I. 1927. v Poljski I. 1928. v Jugoslaviji in I. 1929. v Bolgariji.

* **Koča na Urški tori.** V sled neugodnega vremena in ponehaločega obiska bo »Turistovski dom« na Urški gori od 1. do 18. oktobra odprt in oskrbovan samo ob sobotah in nedeljah. Dne 18. oktobra se koča definitivno zatvori za to sezono.

* **Cvetje v jeseni.** Gospod Vinko Medved nam poroča, da je našel v svojem sadonosniku v Pišecah cvetočo hruško. Poslal nam je v dokaz tudi nekaj cvetov. — Na vrtu g. Franca Olivatija v Rečici pri Bledu je jablan, ki ima sadove in še cvete. Na eni strani torej zori, na drugi pa cvete. Priroda ima v resnici svoje nerazumljive muhe.

* **Avtomobilska zveza Maribor-Ptuj.** Avtomobilski promet v Mariboru in okolici je postal letos precej živahen. Aktivirane so bile stalne zveze s St. Lenartom, Ljutomerom, z Rogaško Slatino. V kratkem se odpravi tudi stalna avtomobilna zveza s Ptujem. Pristojno ministristvo je pravila avtomobilske družbe že odobrilo. Brezdvomno bo nova avtomobilska zveza znatno pospešila gospodarsko življenje v obeh mestih.

* **Podporno društvo slepih** nam javlja: Pričeli smo razpošiljati podpornim članom položnice. Prosimo jih, naj nam ohranijo svojo dosedanja naklonjenost še v naprej in poravnajo zaostalo članarino. Zavedajo naj se, da pomagajo s svojim plemenitim delom najbednejšim med bednimi.

* **Lov občine Homec** se bo oddal na dražbi pri srezkem poglavarstvu v Kamniku v petek, dne 25. septembra ob 10. dop. Lovišče je ob Kamniški progi in je bogato zlasti na zajcih. Vsi prijatelji lova so vabljeni, da se udeleže dražbe.

* **Javna licitacija.** Gradbena direkcija razpisuje na dan 23. oktobra 1925. II. javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe lesenega mostu čez Savo pri Bohinjski Bistrici v tiru deželne ceste I. vrste Bled-Bohinjska Bistrica. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa v »Uradnem listu«.

* **Zahvala.** Vodstvo »Društva sv. Cirila in Metoda« se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je XXXVI. velika skupščina v Brezicah tako siljano izvršila.

* **Zahvala.** Vsem tovarišem molega moža Alfonza Jagemana se tem potom najtopleje zahvaljujem za njih sočutje ob priliki njegove smrti. Prisočne se zahvaljujem gospodoma Janku Kopaču in Novaku, ki sta med svojimi kolegi nabrala lepo denarno podporo in mi jo izročila. Vsem darovalcem prisrčna hvala. — Vdova Jospina Jageman z otroci.

'Grešnica'
od danes naprej v kinu »Ideal«

Dvonedelstvena
Trgovska HIŠA
na Mariljnem trgu 2 se ugodno proda.

Problem večne mladosti
sicer se ni rešen, zato je pa najdana možnost, ohraniti polt mlado in svežo do pozne starosti. Svetovna krasotica Adelina Patti, je dobro vedela, da je treba iskati uničevalce lepote v luknjicah in gubah kože in da se te nečistosti ne dajo odstraniti z vodo ali milom. Iznašla je zato neke vrste mleko s katerim je vzdržala svojo polt do pozne starosti. Ta mlečna emulzija se še danes izdeluje v Parizu pod imenom Visagine Adeline Patti. Steklenica 30 Din v vsch lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — Glavna zaloga Zagreb, Gajeva ul. 8.

Trgovec z dekleti

pride iz St. Silosa v Ljubljano!

Dekleta pazite!

* **Opozorilo.** S tem opozarjam svoje cenjene naročnike in občinstvo sploh, da gosp. A. Stadler ni več pri meni in nima pravice za moje tvrdo nabirati naročila ali prevzemati denar. Opozarjam še, da zavaja stranke s tem, da moje tvrde ne imenuje s polnim imenom. — Ljubljana, 21. septembra 1925. — Anton Simenc, industrija ščetarskih izdelkov, Ljubljana, Gosposka ulica šte. 10.

* **Najdeno.** Na poti iz Češke kočje na Kočno se je meseca avgusta našla na Kremzarjevi stezi pelerinca z dvema kapucema. Dobi se pri Osrednjem odboru SPD, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. Na Konju se je našel pri tam se nahajajoči skrinlici žepni barometer. Dobi se pri SPD v Ljubljani. V Cozvoji koči na Kokrškem sedlu se je našla srebrena ura. Dobi se pri dr. Ivu Mazeku v Litiji.

* **Načrt uničiti 300 vagonov sladkorja.** V Baranji so letos nevihte opetovano povzročile veliko škodo. Ogromno škodo je napravil tudi zadnji ciklon, zlasti na državnem posestvu Belje. Z velikega skladišča sladkorja je ciklon odnesel stroho in tako je naltv uničil nad 300 vagonov sladkorja. Škoda znaša nad 30 milijonov dinarjev.

* **Jugosloveni v Braziliji.** Brazilijanski konzul v Beogradu Jacques Janathan, je po svojem povratku iz Brazilije v soboto poslatil pomočnika našega ministra za socialno politiko ter ga izčrpno informiral o razmerah, v katerih žive v Braziliji jugoslovenski priseljeniki, katerih je tamkaj približno 60.000.

* **Naši v Ameriki.** V Frontencu v državi Kansas so našli dne 5. avgusta na njegovem domu rojaka Josipa Goršeta mrtvega. Imel je prestrleljeno glavo. Poleg njega je ležal revolver. Življenje si je končal zaradi domačih preprirov. Njegova žena je že prej vložila prošnjo za ločitev zakona. — V Pueblu je bila dne 23. avgusta otvorena nova slovenska šola. Novo poslopje je prav čedno in odgovarja vsem higijeničnim zahtevam. V Clevelandu je umrla bolniška strežnica Jospina Roštin, rodom iz Travnika pri aškem potoku. V Ameriki je živel 12 let. Istotam sta umrla tudi Ivan Budan iz Žužemberka v starosti 53 let ter Pavlina Rupnik, rojena Kranjc, ki zapušča tri sinove in dve hčeri. Rodom je bila iz Cerknice. V Ameriki je bila 20 let. V Pittsburgu je preminul rojak Anton Renko v starosti 33 let. Zadel ga je kap. Nekaj tednov poprej mu je umrla žena.

* **Razbojnik v Bosenski Krajini.** V Bosenski Krajini, zlasti v okolici Petrovca, se je v zadnjem času pojavila razbojniška tolpa, ki preži na potnike, ki jih oropa do gola. Prošli teden je oropala neko dalmatinsko družbo za 30.000 Din v gotovini, vzela pa je tudi vso prtljago in obleko. Orožniki zasledujejo roparje.

* **Najdemo moško okostje.** Iz Kamnika nam poročajo: V gozdu Gaberska peč, ob planinski stezi, ki vodi iz Kamniške Bistrice na Veliko planino, so pasanti našli dve dni okostje neznanega moškega, ki se je tamkaj najbrže obesil ali pa ustrelil. Truplo je popolnoma strohnelo, preostale so le gole kosti, obutev in deloma tudi obleka. Sodeč po skeletu, zlasti po zobeh, je bil samomorilec približno 30 let star, srednje velikosti. Samomor je bil izvršen najbrže pred kakimi 8 meseci. Čepica pokojnika je sportna istotako sivokariran suknič, telovnik temen hlače jahalne; gamaše so črnozlate z zaponko. V žepu je imel majhen koledarček in okroglo ogledalce. Listnica je prazna. Eventualni podatki naj se pošljejo orožniški postaji v Kamniku.

* **Samomor mlade gospe.** V Metkovicu je v soboto soproga geometra Koščine iz Splita popila močno dozo lizola, potem pa si prerezala žile na levi roki. Umrla je kmalu nato. Vzrok obupnega čina ni znan, domneva pa se, da je mlada gospa na ta način iskala rešitve iz težke živčne bolezni.

* **Smrt pod vlakom.** Pišejo nam: Pod vlak št. 812, ki vozi iz Maribora v Kotoribo, se je vrgel v soboto pri postaji Kraljevec-Prelog 36 letni Josip Držanič iz Streleca pri Mali Subotici v Medmurgju. Izvršil je svoje dejanje očitno v samomorilnem namenu, ker je hodil delj časa pred odhodom vlaka po železniški progi. Držanič je bil dvalet let v Ameriki in si je tam nakopal božlast. Zapuščena žena in štiri nepreskrbljene otroke. Vlak ga je razmesaril in je bil tako mrtve. Pravi vzrok samomora še ni znan.

Iz Ljubljane

— Njegoševa proslava se je včeraj vršila po vseh ljubljanskih srednjih šolah. Učenci so se zbrali deloma v telovadnicah deloma v razredih, profesorji so jim razložili pomen sedanjih svečanosti v Črni gori in orisali življenje in delo Petra Njegoša. Po rekod so bile na sporedu tudi recitacije iz »Gorskega vijenca«.

— V deževnih jesenskih in dolgih zimskih večerih naše mamice dostikrat ne vedo kam z otroki. Nadležni in sitni so, naveličani igrači, matere na večer zoper utrujene od vsakdanjega dela, zato manj potrpežljive. Pomagajmo si! Društvo »Atena« ima specialni telovadni tečaj za dečke in deklice od 4. do 12. leta v licejski telovadnici, kjer se naša deca koristno zaposluje in razvedruje. Gobjila se bo telovadba predvsem po švedski metodi in upoštevala tudi dihalna gimnastika. Kakor je redna telovadba potrebna za otroke že v najnežnejši dobi, tako je tudi priporočljiva za dame, ker se je potom telovadbe gibljejo enakomerno vsi človeški organi in si jih s tem ohranimo zdrave in prožne. Telovadba je najcenejša, a najzanesljivejša zdravilo zoper odebelelost, boleznj in spodnjem telesu in prebavilij, krvni pritisk proti glavji, pljučam in drugim organom, zoper naduho, razne telesne hibe, živčne bolezni itd., dela hojo elastič-

no, ohranjuje mladost, svežost in zdravje. Vpisovanje v oba tečaja se vrši v licejski telovadnici dne 24., 25. in 26. t. m. od 5. do 7. ure popoldne. — Društvo »Atena«.

— **Salonski orkester »Sloga«** je koncertiral v soboto zvečer v Kolodvorski restavraciji, kamor je renome »Sloga« privabil lepo število poslušalcev. Dasi je salonski orkester le še nedavno sestavljen, je vendar s svojimi izvajanimi dosegel splošno priznanje.

— **Na obrtno-nadaljevalni šoli za stavbno obrt v Ljubljani** se začne šol. leto 1925/26. dne 1. oktobra t. l. Vpisovanje učencev se vrši dne 27. septembra od 9.—12. ure na II. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani »Na Grabnu«. (Solska soba na desno v priljublju). Novinci naj prineso s seboj »Odpustnico« in »Učno pogodbo«; oni pa, ki so že hodili v to šolo, naj prineso s seboj »Izkaz« izza šol. leta 1924-25. V interesu učencev in gg. mojstrov je, da se vpišejo zgoraj imenovanega dne vsi učenci; kakaj je tako bo mogoče pričeti z rednim poukom že 4. okt. V šol. letu 1925-26. se bo vršil pouk ob nedeljah v času od 8. do 12. ure ob ponedeljkih in torekah pa v času od 2. do 6. ure. — Voditelj.

— **Tombola Sokola I.** bo obsegala naslednje glavne dobitke: 1.) Nevestina oprema. 2.) Stenska ura. 3.) Kuhinjska posoda. 4.) Kolo. 5.) Voziček, naložen z specerijskim blagom. 6.) Blago za moško obleko. 7.) Blago za žensko obleko. 8.) Vreča moke. 9.) Usnjene hlače — Tombolske karte se dobivajo po 2 Din po vseh trafikah. Sezajite pridno po njih! Tombola se vrši neprekljeno dne 4. oktobra na Kongresnem trgu.

— **Zadruga čevljarjev v Ljubljani** vabi vse člane na sestanek, ki se vrši v četrtek dne 24. septembra, točno ob 7. uri zvečer v restavraciji g. Mraka, Rimska cesta s sledečim dnevnim redom: Razgovor o obrtno-nadaljevalni šoli in o vajeniški preizkušnji, obnovitev mojsterskega cenika in raznoterosti. — Načelstvo. 1862

— **Najnovelše bluze, otroške in damske obleke, priporoča Kristoflič-Bučar.**

— **Umrlj v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili priljubljeni sledeči smrti slučajji: Julija pl. Andrejka, žena umirovljenega podpolkovnika, 86 let. — Olga Šiško, usnarjeva novorojenka, pol ure. — Marija Urbanja, posestnikova žena, 45 let. — Ludvik Virant, mizarjev novorojenček, 3 dni. — Anton Sirk, mestni delavec, 63 let. — Helena Oblak, šivilja, 42 let. — Alfonz Jageman, šofer, 33 let. — Nikolaj Mazuran, davčni upravitelj v pok. 74 let.

— **Truplo utopljenke.** Obratovodja V. Lippa je našel v nedeljo ob 10. uri zvečer na rakah fužinske elektrarne, na levem bregu, utopljenca ženskega spola. Utopljenka je okoli 30 let stara in njena identiteta še ni ugotovljena.

— **Polletijske prijave.** Od nedelje na ponedeljek so bili priljubljeni sledeči slučajji: 3 tativne, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 1 prestopke razkrajanja, 1 pretep, 1 telesna poškodba, 2 prestopka nedostojnega vedenja, 2 prestopka cestnega policijskega reda in 1 prestopke obrtnega reda.

— **Nočna pitlika.** Radi tajne prostitucije je bila aretirana v nedeljo ponoči v Tivolškem dvorcu Franciška Balde, doma nekje z Dolenskega.

— **Tatvina otroškega kolesa.** Tatovi postajajo že tako predrzni, da prihajajo tudi podnevi na dvorišče hiš v mestu in ukradajo vse, kar jim pride pod roko. V nedeljo se je priklatil neki dolgorstnež na dvorišče hiše št. 27 na Medvedovi cesti in odnesel otroško kolo sličku uradnika Petra Brelaha.

Iz Maribora

— **Pouk v češčini.** Češko - jugoslovenska liga priredi za ljubitelje in prijatelje češkega naroda pouk v češkem jeziku. Tečaj prične začetkom oktobra. Oni, ki se hočejo ves čas redno udeleževati pouka, naj se javijo do 25. septembra v trgovini gosp. Bureša, Vetrinjska ulica 26. Poučevala bo Čehinja gđ. Svecová, ki poučuje tudi na mariborski in varaždinski češki šoli. Honorar bo tako nizek, da bo omogočen obisk vsakomur. Natančni pričetek bo javljen koncem tega meseca.

— **Pričetek pouka čeških otrok.** Češko-slovaška kolonija je tudi letos slovesno proslavila otvoritev pouka na češki šoli, ki naj goji zvezo čeških otrok s češko domovino. V deklinski šoli v Cankarjevi ulici se je v nedeljo dopoldne na povabilo predsednika g. Bureša zbrala mariborska češka kolonija v lepem številu. Navzočih je bilo zlasti mnogo čeških otrok. Slavnost je otvoril s primernim nagovorom g. Bureš, nakar je stopila z otroci v stik učiteljica gđ. Svecová, gđ. učiteljica sta nato pozdravila in ji želela obilo uspeha pri njenem poživljalnem delu ravnateljica ga. Stupica in dr. Vinko Rapotec, predsednik Jugoslov.-češko-slovaške lige. Ga, ravnateljica je obljubila gđ. učiteljici vso pomoč za uspešno vodstvo češkega pouka. Otroci so izpolnili proslavo s prisrčnimi deklaracijami patrijotične vsebine, v katerih so izražali ljubezen in udanost tudi napram svojimi novim domovini Jugoslaviji. Nastopi otrok so napravili najlepši vtis.

Iz Celja

— **Sestanek članov SDS za Celje** oklebo bo v četrtek dne 24. septembra ob 8. uri zvečer v Neradovi gostilni v Gaberju.

— **Njegoševa proslava.** Včeraj se je vršila tudi na celjski realni gimnaziji Njegoševa proslava. Za to je bila določena posebna ura. G. prof. Raič je predaval v srbohrvatskem jeziku o kulturnem, narodnem in političnem pomenu slavljencevem.

— **Celjsko pevsko društvo** vabi svoje članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil v ponedeljek dne 28. septembra v mali dvorani Narodnega doma ob 8. uri zvečer. Ker je ta občni zbor največje važnosti za nadaljni obstoj in razvoj društva, je polnoštevilna udeležba častna dolžnost vsakega člana. — Odbor.

— **Cercle français** bo imel v četrtek dne 24. septembra v krožkovih prostorih v Narodnem domu svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so poročilo starega odbora,

Prevezemajo se vsa preoblikovanja in popravila po najnižji ceni v

MODERN SALONU

Z. MAHNIČ - GORJANC

Kepitarjeva ulica 1.

Zaloga vsch vrst najmodernejših klobukov po konkurenčnih cenah.

— **Volitve novega odbora in slučajnosti.** Odbor prosil, da bi se člani vsi odzvali in prišli k zborovanju, ker se more društvo na novo poživiti samo, ako se dvigne in okrepi zanimanje. Novi člani se vedno sprejemajo. Javljajo se naj al pisмено ali pa naj podajo prijavo usno ob četrkih ob 6. popoldne.

— **Knjižnica francoskega krožka** je res dobro založena, ima mnogo knjig z zanimivo vsebino, tako da dobi vsakdo kaj po svoji želji in okusu. Sezite po knjigah!

— **Tihotapska zadeva.** V soboto popoldne je v osebнем vlaklu podinspektor celjske finančne kontrole g. Muc s svojimi organi pri reviziji zaplenil dvema železničarjema pet kilogramov saharina.

— **Francoski učni tečaj krožka** se otvorilo v oktobru. Pouk se bo vršil v dveh ali celo treh razredih, če se bo javilo dovolj interesentov. Dva tečaja bosta na vsak način. Natančnejše podrobnosti določi občni zbor.

Iz Trbovelj

— **Znižanje cen avtovoženj.** Kakor doznavamo, se bodo cene avto voženj od Trbovelj do kolodvora s 1. oktobrom izdatno znižale. Vsekakor bodo imeli lastniki od tega dobiček, ker se bo vozilo več ljudi in ne bodo dirjali avtomobilij prazni gori in doli. Policijska oblast je izdala proti soferjem strog ukaz zoper prehitro vožnjo. Vozili so s 30 — 40 km, sedaj jo pa ne smejo udariti čez 15. Kazen bo od 100 — 1000 Din.

— **Razveseljivo stavbno gibanje.** V zadnjem času zaznamujemo živhalno stavbno gibanje. Poleg tistih hiš, katerih gradnje smo že omenili v »Jutru«, je omeniti hišo g. Omerza v Trbovljah. Prednji konec stare hiše je precej pomaknjen nazaj, da bo prišla glavna cesta bolj do svoje veljave. Še bolj pridno pa zidajo na Vodah in v Retju. Poleg dodelane hiše g. Prelogarja bosta v kratkem zrasli kar dve novi stavbi, ki ju zidata g. Ignac Sitar, uradnik bolniške blagajne, in g. Golob, mesarski mojster. Niže doli pa si namerava postaviti lastno hišo s trgovino g. Josip Mahkovec, ki je kupil vrt od g. Dreta poleg rudniške hiše.

Dopisi

SV. KATARINA NAD TRZICEM. Selo bovo zidali, šolo! Pa so jo zopet poruntali očka župan s svojimi dolinskimi pomagači. So rekli, da je šola potrebna. Da, potrebna! Toda kje naj bo, ampak kje naj ne bo? Pa so zopet predlagali, da naj na Slapu ne bo, za Krvinom tudi ne in tam, kjer dela sedaj tuj(?) gospod apnenico, tam že manj. No, pa za Lomljane je bolj prav, če je v Lomu. Seveda, gospod župan so potrdili, naj bo šola v Lomu in sicer za občinsko ubožnico nekje, kjer ni ne solnca ne svetlobe. In sedaj bo šola v Lomu — čujte in strmite — tudi za dolinske otroke. Saj ni mammo zoper Lomljane ničesar, smilijo se nam samo dolinski otroci, ki bodo toliko tako daleč in po takih poti, kdo bo pozimi hodil z njimi, ko jih bo strah, kdo jim delal pot v snegu, kdo jih bo varoval, da se ne bodo pobili v prepadih nad Čadolami?? Gospod župan gotovo ne! Kaj ne bi mogla šola stati kje nad Slapom? Lomski otroci bi po novi cesti že napravili par korakov več, ker jim ne bi bilo treba pletati po strmih potih kot dolinskim. Pa še nekaj svetujemo! Ko boste šolo zidali, zidajte majhno, nizko in če le mogoče s prav majhnimi okni in izkazali se boste kot izvrsten pedagog. Ljudje božiji, vi pa se volite takega župana!

KOSTANJEVICA. Dne 16. septembra so imela tukajšnja kulturna društva zborovanja, na katerem so sklenila postaviti društveni dom na vogalu Kerinčkove in Tlačarjeve ulice, kjer je že prostor kupljen. Ideje je dalo nestrankarsko pevsko društvo »Lira«, ki je združilo fonde vseh tukajšnjih društev »Edinost«, »Sloga«, »Bratstvo« in sportni klub. Predsednikom novega pevskega zbora je bil sodlasno izvoljen g. Tlačar, pevovodjem pa g. Kerinček, ki sta nam jamstvo, da bo društvo lepo procvitalo. Kar je pa še manjkalo za zgradbo društvenega doma, so naklonili razni meščani, ki ne šteditjo z denarjem, kdaj gre za kulturno delo. — Tudi sicer je Kostanjevica lepša od dne do dne. Na glavnem trgu se postavi pred hišo g. Puca velik spomenik padlim vojakom, za katerega je fond že nabran. Pot od gradu proti mestu je na novo posuta, tako da se ne vidi več tistih mlak, ki so bile prej v nadlego občinstvu. — Za zimsko sezono so določene razne predstave vsak mesec v novem društvenem domu, ki bo tekom oktobra dokončan. Otvoritvena slavnost se vrši dne 27. septembra na glavnem trgu ob soodelovanju vseh kulturnih društev.

SLOVENSKA BISTRICA. V petkovi občinski seji se je sklenilo, da se tukajšnji električni zadrugi na njeno prošnjo podari svet, na katerem stoji transformator zadruga, in za tekoče leto obresti od vloge po 250.000 Din,

Iz življenja in sveta

Morilec Lusitanije

Te dni je napravila žalostea konec vojna ladja, o kateri je pred par leti govoril ves svet. To je nemški podmornik št. 20, ki je dne 7. maja 1915 torpediral na južni obali Irske veliki angleški brzi parnik «Lusitanija». Ta parnik je imel na krovu več tisoč potnikov, od katerih je velik del utonil. Na ladji je bila tudi večja množina zlata, ki se je s parnikom vred popopilo. Zadaje čase so začeli to zlato v palicah dvigati s potapljači in so ga že precej spravili na dan.

Nemški podvodnik je dne 5. novembra 1916 nasedel ob goli, nevarni zapadni obali Jutlandije. V megli je prišel preblizu suhi zemlji in običal na nasipini. Moštvo se je še pravočasno rešilo. Skušali so ga sicer uničiti s torpedom, vendar se je poskus izjalovil. Šele po sklepu miru je svet izvedel, kakšno ulogo je imel «U 20» v vojni.

Podvodnica, dolga 60 do 70 metrov, je ležala na periskopnem stolpu popolnoma pod vodo in je pomenjala stalno nevarnost za plovbo, posebno za ribiče. Tekom let je prebivalstvo pobralo iz razbitine, kar je bilo količkanj vredno. Polagoma se je vsa notranjost napolnila s peskom, tako da je bila železna ladja le še nevarnejša. Zato so sklenili, da podvodnik popolnoma uničijo. To se je zgodilo nekako pred enim mesecem, 25. avgusta.

Z življensko nevarnostjo so položili danski potapljači pod podvodnik devet min, od katerih je bila vsaka napolnjena s 70 kilogrami najmočnejšega razstreljiva. Razen tega se je vedelo, da se nahaja v razbitini še kakih 200 do 300 ostrih granat in tudi nekaj torpedov, ki v morski vodi gotovo še niso trpeli. Daleč zunaj na prodju so skopali globok jarek, iz katerega so napeljali električne žice do min pod vodo. Iz okolice je prišlo na stotine ljudi, da bi videli, dobro zavarovani v jarku, kako bo končala ena najnevarnejših vojnih ladij za svetovne vojne.

Na določeno znamenje je pritisnil poveljnik saperjev na gumb. Dva velikanska, nad 100 metrov visoka vodna stebra sta bliskoma brizgnila ob strašnem poku v zrak. Potem je zaprla razzed na morje velikanska črna stena dima prahu in peska, pomešanega z drobci železa. Takoj nato je začelo treskati daleč naokrog, kakih 400 metrov proč od «U 20», polno manjših in večjih železnih drobcov, ki jih je pognala moč razstreljiva visoko v zrak. Okrog podmornika je bilo nekaj sekund morje podobno peklenskomu žrelu. Kmalu se je voda pomirila in za vedno zagrnila pod seboj ladjo, pred katero je pred 10 leti trepetala morskata zavezniška ladja. Grozni pogreb nekdanjega strahu morja okrog Anglije je bil pri kraju.

Aretacija vlomilcev v Senti

Zadnjič smo omenili, da so vdri doslej neznanj zlikovci v samostan v Svetli na Niževavtriljskem in v lomili v zakladnico, kjer so spravljena velika bogastva in redke umetnine. Zlikovci so odnesli razno dragoceno cerkevno posodo, oblačila in druge cerkvene predmete, med njimi mnogo dragocenih umetnin. Odnesli so tudi dve monštranči, od katerih tehta večja okrog sedem kilogramov. To monštranco so morali roparji zlomiti na več delov, da bi jo lažje odnesli. Obe monštranči sta bili dobesedno posuti z žlahtnimi kamni. Vsaka je imela nad tisoč najrazličnejših draguljev, briljantov, rubinov, smaragdov, safirjev in biserov. Večja monštranca je stala takrat, ko je bila napravljena v 17. stoletju, nad sedem tisoč goldinarjev. Koliko je monštranca danes vredna, si lahko vsakdo sam izračuna.

Policija je že dva tedna pridno iskala vlomilce, pa jih doslej ni mogla iztakniti. Te dni je prav slučajno dobila v roke voditelja roparske tolpe, ki si je sam zavrnil vrat.

Dunajska policija je prejela nekaj temnih elementov, ki so osumljeni, da imajo opravka z vlomom, ki se je izvršil dne 7. avgusta v vili gospe Lembergerjeve pri Dunaju. Glede enega člana te vlomilske tolpe so redarji začeli sumiti, da je moral biti udeležen pri ropu v samostanu v Svetli. Ta domneva se je kmalu potrdila. Ugotovilo se je, da je doma iz Svetle in da je že pred 10 leti bil zaposlen v samostanu kot vrtnar. Zlikovec, Ivan Eidensteiner, je končno priznal, da so mu pri vlovu v samostansko zakladnico pomagali trije tovariši, ki jih pozna le po imenu. On sam je stal pri vlovu zunaj samostana na straži. Policija je kmalu prejela tudi trojico voditelja roparske tolpe, namreč Josipa Cerwenko, Franca Gunaltra in Josipa Blohadka. Šla je še dalje in doglala, da imajo vlomilci dva pomagača, draguljarja Edvarda Bandlerja in zlatarja Julija Taschnerja na Dunaju, ki sta kupila ukradene stvari in dobro vedela, odkod izvirajo. Ukradene predmete sta kupila zelo poceni. Tudi ta dva pomagača sta že pod ključem.

Kar se tiče uropanih dragocenosti, je omeniti, da sta oba pomagača dragulje večinoma že prodala dalje. Zlato in srebro je dal Taschner stopiti pri zlatarju Otonu Pschornerju na Dunaju, ki je že tudi pod ključem. Od draguljev, s katerimi sta bili monštranči posuti, je dobila policija 31 briljantov.

Tekom sobote je dunajska policija nadaljevala preiskavo in dobila v roke še en del ukradenih dragocenosti. Doglala je, da je draguljar Bandler kuil

pred par dnevi pri trgovcu z oblekami nekaj stvari in mu dal pri tej priliki shraniti težak zavoj. Policija je ta zavoj dobila in našla v njem razno srebrnino, izvirajoč iz vroma v vilo Lembergerjeve. S tem je dokazano, da je Bandler že večkrat kupil uropane dragocenosti. Del draguljev se je našel tudi na stanovanju Bandlerjeve tašče. Policija je iztaknila nekaj žlahtnih kamnov iz samostana pri nekem brusarju draguljev. Ugotovilo se je, da izvirajo skoraj vsi iz svetelske zakladnice. Pri tem brusarju so vlomilci preoblikovali ukradene žlahtne kamne, deloma pa so jih tudi pri njem hranili. Tudi tega moža je vatknila policija pod ključ. Preiskava se nadaljuje in upajo, da dobi samostan v Svetli kmalu precejšen del ukradenih dragocenih predmetov zopet v svojo posest.

Ogromen požar v Tokiu

V sobotnem «Jutru» smo med brzjavkami prinesli vest, da je izbruhnil v japonskem parlamentu v petek ogromen požar, ki je uničil vse poslopje. Sedaj so dospeli že do podrobnosti o tem velikanskem požaru, ki je zavzel ogromen obseg.

Po poslednjih vesteh ni uničil požar samo zbornice, ampak tudi sosednja poslopja. Ogenj ni nastal v parlamentu samem, ampak v sosednji pravosodni palači, in so ga baje zanetili dijaki, ki so nezadovoljni z novimi, strožimi pogoji za polaganje juridičnih izpitov. V sled močnega vetra se je razširil požar na poslopje parlamenta. Kmalu se je z veliko naglico razširil na sosednje komplekse hiš. Uničen je precejšen del mestne četrtine okrog zbornice. Parlament je pogorel do tal. Uničen je tudi dragoceni arhiv z zapiski vsej sei. Rešiti so mogli iz plamenov le neznaten del.

Med poslopji, ki so zgorela, se nahaja tudi hiša, kjer se nahajata uredništvo in tiskarna v angleščini pisanega dnevnika «Japan Times», in pa časopisna poročevalnica Kokusai-Reuter.

Gasila ni samo poklicna požarna bramba, ampak tudi vojaštvo, ki ga je takoj odposlalo na lice mesta vojno ministrstvo. Skupnemu naporu se je šele proti večeru posrečilo požar omejit. Skodo cenijo na tri milijone jenov ali okrog 75 milijonov dinarjev. To je že drugič, da je gorel parlament. Prvi požar je bil leta 1893. Čudno je, da je začelo goret v parlamentu eno leto pred odpotovanjem angleškega princa Jurija. Nekateri listi spravljajo to dejstvo v zvezo z okolnostjo, da je leta 1922, pogorel do tal v Tokiu hotel Imperial, kjer se je takrat nastanil angleški prestolonaslednik. Zato domnevajo nekateri, da so tudi sedaj zanetili ogenj japonski fanatiki, ki ne morejo trpeti Angležev.

Po pariškem «Matinu» so prejela tokijske oblasti, tri dajake, ki so osumljeni, da so podtaknili ogenj.

Nesreča v cirkusu

V petek zvečer se je pripetila v cirkusu Buschu v Berlinu velika nesreča, čije žrtvi sta dva madžarska artista, 26 letni Emerik Koranyi in eno leto mlajši Ivan Benkusin. Artista sta drvela s svojima kolesoma po jekleni vrvi navzdol in padla iz višine sedmih metrov na tla. Pri tem sta se hudo poškodovala in so ju morali oddati v bolnišnico.

Nesreča se je pripetila pri drzni številki programa: «Smrtna vrv». Oba artista drvita namreč po jekleni vrvi, ki vodi iz kupole cirkusa proti maneži. Njuna pot ju vodi preko odprtega mostu. Most drži namreč pokoncu posebna vrv. Ko drvita artista po vrvi navzdol, kar traja le dobro sekundo, prestrelita z revolverji vrv, napolnjeno z razstreljivi, ki se vsled strela vnamejo in jo pretirajo, tako da pade most čez odprtino, preko katere se peljeta potem oba držeča s kolesom. Pod odprtino ni varnostne mreže.

Natančno pred enim mesecem sta napravila v Hamburgu sličien poskus artista Valter Söchting in tudi Emerik Koranyi. Pri strelu pa sta zgrešila vrv in zato je ostal most odprt. Padla sta skozi odprtino na tla in se poškodovala. Söchting hudo, Koranyi pa le malo.

V petek sta bila oba artista Koranyi in Benkusin ves dan zelo nervozna, ker sta se v svojem praznovanju bala, da se bo tudi njima pripetila nesreča. Ravnatelj cirkusa ju je skušal pomiriti in jima izbiti praznovanje iz glave, pa se mu ni posrečilo. Zvečer sta šla oba artista zelo negotova na vrv. Vsled strahu in silne nervoznosti sta pa zgrešila s strelji vrv, ki se naravno ni mogla vneti in spustiti most preko prepada. Naenkrat se je razlegel po cirkusu strašen krik in oba drzna kolesarja sta tresčila na koncu jeklene vrvi skozi odprtino v manežo.

Koranyi je dobil znatne notranje poškodbe, Benkusin pa hude poškodbe na glavi in tudi notranje. Najbrže mu je tudi počila lobanja.

Nesreča je zahtevala še eno žrtev. Tik odprtega mostu je stal spodaj sre-

di maneže tretji član skupine drznih kolesarjev, ki ima dajati s piščalko znamenje, kdaj naj artista na vrvi streljata. Ko sta oba tovariša padla v odprtino, je dobil od strahu živčni šok. Tudi njega so morali prenesti v bolnišnico.

× **Nesreča na morju.** Japonski parnik «Tomašuma Maru» se je pretekli teden potopil v hudem viharju v bližini otoka Betsores. Sklepajo, da se je potopilo vseh 34 mož posadke. Doslej so našli šest trupel.

× **Samomorilni poskus Ledererjeve.** V petek je poskusila v Budimpešti Mitzi Ledererjeva, ki je obsojena na smrt na vesalih, v svoji celici samomor. Na doslej še nepo-

Ob prenosu Njegoševih kosti na Lovčen

Njegoš kot človek

O Petru Petroviću Njegošu imamo obilo poročil iz raznovrstne memoarske literature, tako da si lahko napravimo jasno sliko o njegovih vnanjih in notranjih svojstvih. Leta 1839. sta dva Angleža, radovedna turista, posetila Črno goro ter v svojih popotnih zapiskih popisala vtise, ki jih je napravila na nju dežela, prebivalstvo in vladika Peter Petrović. Eden od njih popisuje pesnika takole:

«... Imel je takrat okrog sedemindvajset let in zdelo se mi je, da je to največji človek, kar sem jih sploh kdaj videl, pravi velikan. Pravijo, da je bil visok skoro sedem in pol čevljev (eden čevljev meri 0,30479 metra). Toda bil je pravilno razvite postave, lep in dostojanstven. Visoka rast mu je prililiča zelo dobro; napravil je vtis zelo plemenitega človeka. Imel je na sebi dolgo obleko iz črne svile in okroglo kapo, kakor jih nosijo grški duhovniki. Velik zlat križ mu je visel okrog vratu ter pričal o njegovem duhovniškem poklicu. Ogovoril naju je v francoskem jeziku, ki ga je obvladal dosti dobro (razen francoščine je obvladal Njegoš tudi italijanščino in ruščino) pozdravil naju z veliko ljubeznivostjo kot dobrodošla gosta ter pristavil, da na žalost tulci zelo malokdaj pridejo v njegovo državo.»

Drugi Anglež, Mitford, ga opisuje takole: «... On je izredno lep človek, zelo izobražen in prijetnega nastopa, dobro poučen o vsem in govori dobro francoski. Imel približno petindvajset let in je visok sedem čevljev... Vladika ima v svojem značaju mnogo več znakov svetnega vladarja nego duhovnega poglavarja...»

Angleža opisujeta vladikovo knjižnico, ki ni bila posebno velika ter je sestojala iz zbirke francoskih in italijanskih knjig. Njihov razgovor se je sukal največ okrog evropske politike, za katero je kazal vladika mnogo zanimanja, zakaj radi avstrijske mrznje je živel tako rekoč popolnoma izoliran kar se tiče informacij. Ker je bilo avstrijskim poštam prepovedano, prinašati mu pisma ali časopise, je mogel novice dobivati zelo poredkem in to samo po ovinkih.

Dalje popisujeta Angleža njegovo izobraženost; ... posetil je bil Trst, Dunaj, Petrograd in na teh potovanjih je mnogo pridobil, tako da je lahko nastopal povsem po evropskih običajih in civiliziranih formah.

Angleža na več mestih naglašata, kako ju je iznenadila vladikova superiorna inteligenca in njegovi liberalni nazori; čudila sta se, kako more človek, ki živi v tej črnogorski samoti, takorekoč v povsem barbarski okolici, odrezan od vsega sveta, obdan krog in krog s sovražniki, s katerimi se je treba vsak čas udariti na puške, do tolike mere razviti svoje duševne sposobnosti.

Druga dva Angleža, gospod in dama, sta posetila Črno goro l. 1843. Poiskala sta vladiko na bojišču ob Skadarskem jezeru, kjer je oblegal turško trdnjavo. Anglež ga popisuje sledeče: «Vladika je bil takrat v svojem petindtridesetem letu. Visok je med šest in sedem čevljev. Ni bil debel, toda širina in masivnost njegovih prsi in udov je bila izredna. Njegov stas je prav izredno pravilnega razmerja; kretnje so mu svobodne in živahne. Lice mu je nekoliko široko, lepih črt, glava izredno mehka in prijeten. Lasje in brada temnorjavi... Govoril je francoski zelo tekoče in mnogo ljubeznivosti v »ovoru so pričale, da ne sedi prvič v družbi z damami.»

Sličnih memoarskih zapiskov je še več; iz vseh odseva ista slika, ista hvala Njegoševu inteligenciji, izobraženosti, vnanje civilizacije in pa telesnih vrlin, izredne lepote in stasitosti, kar

jasnen način si je preskrbela precejšnjo količino luga in ga izpila. Stražniki so takoj poklicali rešilno postajo, ki je nosrečnici izpraznila želodec. Sedaj leži v svoji celici pod strogim nadzorstvom. Ledererjeva je že večkrat povedala svoji sojetnici Oreskovičovi, da nima več upanja, da bi vzklicno sodišče izpremenilo smrtno kazen. Zato, da si bo raje sama vzela življenje, kot da bi končala na veslicah.

× **Nesreča na morju.** Japonski parnik «Tomašuma Maru» se je pretekli teden potopil v hudem viharju v bližini otoka Betsores. Sklepajo, da se je potopilo vseh 34 mož posadke. Doslej so našli šest trupel.

× **Samomorilni poskus Ledererjeve.** V petek je poskusila v Budimpešti Mitzi Ledererjeva, ki je obsojena na smrt na vesalih, v svoji celici samomor. Na doslej še nepo-

je presenečalo tem bolj, ker je bil vsakdo pripravljen, da bo v gospodarju bojevite Črne gore našel baš obratne značilnosti, zlasti ko so Avstrijci porabili sleherni priliko, da so iz Kotora poročali svet najneugodnejše lažnive vesti.

Petar II. Petrović Njegoš

Porodil se je l. novembra 1813 v Njegoših v Črni gori. Ime mu je bilo Radivoj (Rade). Njegov stric je bil Petar I., takratni črnogorski vladika. Ko je bilo Radu deset let, ga je vladika vzel k sebi na Cetinje ter ga kmalu nato poslal v savinski samostan v Boki Kotorski v šolo. Za svojega naslednika pa si je vladika določil Djordjia, starejšega brata Radovega. Djordjia je poslal stric Petrograd v šolo, a Djordjije je kmalu stopil v rusko kojenico in ni maral po stričevem vzgledu postati pop. Zato je Petar I. takoj odredil, da mu bo Rade naslednik. Ko je bil Rade jedva 19 let star, je stric Petar I. l. 1830. umrl, in Rade, takrat že menih, je prevzel nasledstvo na črnogorskem prestolu.

Črna gora je bila v tisti dobi še skup napol neodvisnih in napol odvisnih gorskih plemen, ki so včasih vladiko služala, včasih pa tudi ne. Tako je bilo treba prevesti Črno goro iz patriarhalnega stanja na pot kulturnega in političnega razvoja, a zlasti, da se dovede do državne zajednice in samostalnosti. Treba je bilo skratka iz Črne gore stvoriti resnično državo, a dotodanji cerkveni starešina naj bi postal pravi vladar.

Bejetke so imele v Črni gori še svojega zastopnika — «guvernaturja». Takrat, ko je bil nastopil vladko Rade — Petar II., je bil beneški «guvernatur» neki Radonjić. Novi vladika je tega takoj izgnal iz države ter se tako iznebil tekmeca.

Leta 1831. je postal kaludjer Rade arhimandrit in je sprejel — na čast pokojnemu stricu — novo ime: Petar. Takoj nato si je ustanovil senat kot «veliki sud» za vso deželo, in «gvardijo» 164 mož kot «mali sud» ter kot izvršilni organ naredb in razsodb. Junija 1833. je Petar II. odpotoval v Petrograd k carju Nikolaju, ki ga je dal posvetiti za vladika ter ga je priznal kot vladarja, ki ga poslej štittita ruski car in ruska vlada.

Petar II. je ruski dvor in rusko inteligenco s svojim lepim nastopanjem naravnost očaral. Tako se je vrnil domov kot prvi v Rusiji priznani jugoslovanski vladar. Na Cetinju je nato ustanovil prvo črnogorsko osnovalno šolo ter je odprl tudi prvi konvikt za učence: l. 1834. je osnoval tiskarno in izdal svoj prvi pesniški plod «Puščavnik cetinjski». Istega leta je (bahje na poziv v snu) odprl grob Petra I. in našel truplo še popolnoma celo. Zato ga je proglasil za «svetnika».

Leta 1836. je potoval drugič v Petrograd in dosegel primerno rusko državno podporo. S to podporo je začel graditi ceste, skladišča za žito, mlince za smodnik, še eno šolo, zgradil je zase in za senat večjo hišo, povečal je plače senatorjem in uredil svoje odnose napram Avstriji.

Leta 1844. je vladika prejel naslov mitropolita. Leta 1847. je bil na Dunaju; ko se je vrnil, pa je doživel upor nekaterih rojakov, ki jih je bil podkupil Osman paša in nahujskal skadarski paša Skopljak. Toda Petar II. je udušil upor in vzpostavil red.

Leta 1848. je pozval javno s proglasom Bokelje in Dubrovčane, naj bodo z dušo in srcem vdani svoji narodnosti, pa zvesti in poslušni banu Jelačiću. Ko je moral Jelačić z vojsko proti Madžarom, mu je Petar ponujal svojo pomoč. Ko se mu je Jelačić zahvalil, češ da pomoči ne potrebuje, je vladika ponovil svojo ponudbo, dajajoč duška svojemu slovenskemu čustvovanju ter svojim in dam v slovensko bodočo svobodo. «Tebe je taina usoda» — mu je pisal — «postavila na čelo južnih Slovanov!»

Zal, da je Petar začel kmalu nato bolehati. Vedno močan in trden kot kremen, je nenadoma začel bljuvati kri. Iskal je ozdravljenja dvakrat v Italiji. A še bolan ni imel miru pred intrigami Omerija paše in Porte. Omer paša je skušal siloma izvesti novačanje v Črni gori in nato podvrečje deželo. Tudi to je Petar onemogočil. A bolezea se mu je poslabšala in 19. oktobra 1951 je izdihnil.

Veliki vladika Petar P. II. Njegoš je bil literarno jako plodovit: L. 1834. je izdal dve zbirki pesmi: «Puščavnik cetinjski» in «Lek turške jarosti». Manjših in večjih pesnitev je kasneje napisal in izdal še mnogo, bodisi posebej, bodisi po novinah. Zbrane so izšle v «Narodni biblioteki» bratov Jovanovičev v Pančevu. Njegove pesmi so narodnega, baladnega in verskega značaja. O bojih s Turki je napisal več pesnitev, z hvalil

se je v svojih verzih celo s filozofskimi in psihološkimi problemi. Pomagal je zbirati narodne pesmi Simu Milutinoviću, dalje narodne pregovore ter je pošiljal tudi Vuku Št. Karadžiću narodno pesniško blago. Leta 1845. je vladika sam izdal «Ogledalo Srpsko», zbirko narodnih pesmi o črnogorskih bojih, svojih narodnih pesnitev in nekaj jih je vzel iz Vukove zbirke.

Dalje je pisal basni. L. 1854. je izdal «Svobodijado», 10 pesmi v osmercih (okoli 6000 stihov) o vojnah in borbah Črnogorcev za svobodo od vladike Danila do Petra I.

L. 1845. je zapel religiozno pesnitev «Luča mikrokozma», v kateri odgovarja zlasti na vprašanje: odkod in čemu je človek na zemlji? Ta pesnitev je najbolj subjektivna in izraža duševno in čustveno življenje početovo najbolj intimno.

L. 1846. je dovršil «Gorski venec», ki ga je posvetil «prahu očeta Srbije», t. j. Karagjorgju. Pili ga je z izredno vestnostjo in tankočutnostjo. Koncept tega krasnega dela se je nahajal v dunajski dvorni knjižnici. Ta pesnitev, ki ji je za vsebino nekaka črnogorska «irnejska noč» proti poturčenem koncem 17. veka, je bila do nedavna najbolj razširjena srbska knjiga na jugu. Slovenec jo je prevedel rajni profesor Rajko Perušek in je izšla v izdajah Slovenske Matice z izvrstnim komentarjem. Po svoji zunanji obliki je «Gorski venec» drama, ker se dejanje vrši pred našimi očmi in se ne pripoveduje. A osebe niso značajni, nego tipi. Zato delo ni resnična drama, dasi so jo igrali že na mnogih odrih v različnih priredbah s prav močnim uspehom.

Leta 1847. je napisal «Ščepana Maloga» zopet v dramski obliki ter v 5 dejanjih, dasi mu je značaj epski. Delo je izšlo l. 1850. v Trstu. Vsebina mu je pustolovščina laži - carja v Črni gori koncem 18. veka. Nato je izdal še dve večji junaški pesmi: «Kulu Djurišića» in «Cardak Aleksića». Zadnje pesnitev «Polazak Pompeja» je napisal bolan 4. marca 1851 par mesecev pred svojo smrtjo.

Petar II. je genijalen samouk; učitelj mu je bil le Simo Milutinovič, s katerim je mnogo čital, še več pa poslušal črnogorski narod. Ta Simo, sam literat, ga je storil plamtečega Srba in Slovana; a Petar II. se je učil tudi na ruskem slovu ter je neprestano čital ruske knjige in novine. Čital pa je tudi francoske in italijanske knjige ter v prevodih angleške poete (Byron). Vrlo dobro pa je zlasti poznal srbsko narodno poezijo, ki mu je bila vzor lepote in večne cene.

Da je postal eden najboljših pesnikov, se ima Srbija zahvaliti le njegovim prirojeni nadarjenosti in pesniški duši. Bil je po naravi bistrega, globokoga uma, plemenitega srca ter v svojem vedenju izjemno ljubeznil in simpatičen mož. Vedno je sanjaril o bodočnosti Slovanstva, o ujedinenju južnih Slovanov in o osvoboditvi zaslužjenih jugoslovenskih plemen. Zato mu je bila narodnost mnogo važnejša, nego vera. In zapel je: «Ne pita se, ko se kako krsti, no čija mu krvca grije dušo, čije lga je mljeko zadajilo.» Torej ne vera, nego kri in mleko ustvarjata človeka.

Bil je velik lir. velik Jugosloven — prorok današnje naše svobode. Njegovo ime in delo ostaneta zato nepozabna v zgodovini naši in slovanski.

Grobnica vladike Rada na Lovčenu

ki pa so jo porušili Avstrijci. V avgustu 1916 je namreč vojni guverner v Cetinju odredil priprave za mogočen kres, kj naj bi gorel na Lovčenu na predvečer cesarjevega rojstnega dne. Radi tega je bilo treba porušiti grobnico vladike Rada; a pred porušenjem je posebna ekshumacijska «komisija», obstoječa iz samih Nemcev in Madžarov, s pomočjo vojaštva surovo izgrebla kosti vladike Rada. Kostni so bile prenesene v samostan metropolije v Cetinju, kar pa je bilo v grobnici količkanj vrednostnega, so vojski uplenili zase. Castnik Matkovič, ki je videl surovo ravnanje z zemeljskimi preostanki vladike Rade, je naslednji dan skrivaj našel še nekaj kosti v grobu, jih hranil kakor svetinjo in po prevratu dostavil cetinjski metropoliji.

Po osvoboditvi je naša vlada grobnico nanovo zgradila in večraj so bile Njegoševe kosti vnovič prenešene v njo. Tako se je izpolnila zadaja želja velikega vladike, ki je v svoji oporoki sam določil, naj ga pokopljejo na vrhu Lovčena.

Na Dvornem trgu od 2./10. — 10./10.

Zivahno vrvenje
Drago Schwab, Ljubljana

Gospodarstvo

Izgledi dinarja in izvoza

Na gospodarskem kongresu v Beogradu je imel zanimiv referat podpredsednik beogradske Trgovske zbornice dr. Milutin Stanojević, ki je podal pregled o prošlem izvoznem letu, ki se je zaključilo 1. septembra t. l. Na prejšnjem kongresu je izvajal dr. Stanojević, se je cenil izvoz na 10.4 milijarde dinarjev. Vrednost dejansko izvoženega blaga znaša, kakor se more že danes ugotoviti, 9.7 milijarde Din. torej za 700 milijonov dinarjev manj. Ta manjši znesek pa je samo dozdeven, kajti izza septembra prošlega leta se je vrednost dinarja povečala za 38 odst. in je torej izvoz, preračunan v zlate dinarje, bil znatno večji, kakor se je glasila cenitev.

Tudi uvoz se je povečal in bo letos najbrže večji kakor v prošlem letu.

V letih 1920. do 1924. se je uvozilo blaga v vrednosti okroglo 30.561 milijonov dinarjev, dočim je iznašal v tem času izvoz okroglo 25.060.000.000 dinarjev. Uvoz je bil torej za 5.5 milijarde večji kakor izvoz. Če bi skozi 5 in pol leta bil izvoz letno za eno milijardo večji kakor uvoz — odštevši državne potrebe na devizah —, bi se moglo po poteku tega časa pričakovati povišanje dinarjeve vrednosti na njegovo predvojno vrednost.

To stanje bi nastopilo, če bi bilo govora samo o izvozu in uvozu. Ker se pa medtem časom morajo urediti tudi državni dolžniki, se bodo za njihovo vračanje potrebovale velike vsote v tujih devizah, kar bi eventualno moglo katastrofalno vplivati na naše gospodarstvo. Zato je neobhodno potrebno, da bi izvoz pravočasno tudi nadalje krepimo. Izvoz že pokazuje napredek, toda še ni dosegel vseh mej možnosti. Vsestransko energično delo in največje štedenje s strani vlade sta v to svrhu potrebni.

V najnepovoljnijem položaju se nahaja sedaj naša lesna industrija, ki je doslej od vseh gospodarskih panog največje izvažala. Zaradi tega se mora te industrijski panogi posvetiti največja pozornost in se morajo vzroki te krize resno proučiti. V prošlem letu je znašala vrednost lesnega izvoza 1944 milijonov dinarjev, dočim je v prvih šestih mesecih tega leta bil izvoz lesa za 200 milijonov dinarjev manjši kakor v odgovarajočem času leta 1924.

Rezultati žetve so letos ugodni, povprečno za 50 odst. boljši kakor lansko leto. Posledica tega je, da se pri nas ne kaže skoraj nikakoli povpraševanje za izvoznim žitom. Dva drugače zelo močna izvozna meseca sta prešla in izvoz je bil minimalen. Ponoven nastop Rusije kot izvoznika nam ne škoduje mnogo, kajti tudi v predvojnem času smo mogli klub Rusiji razpečati naše žito. Stagnacija nima vzroka v tem, temveč v splošno ugodni žetvi cele Evrope.

Kar se tiče važnega izvoznega predmeta suhih češpelj, upamo, da bomo mogli vse prodati, kajti v zadnjih letih smo dobili stalne odjemalce, ki nam plačujejo enako ceno kakor za kalifornijske češplje, ker so naše češplje slajše.

Hmelj

Žatec (ČSR), 19. septembra, čvstno, Cene 4350 — 4700 za 50 kg.

Nürnberg, 21. septembra, 200 bal dovoženih, 100 prodanih. Miren promet. Neizpremenjeno.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (21. t. m.) ni poslovala zaradi pravoslavnega praznika.

— Pridelek žita v Jugoslaviji. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je dobil od naše vlade obvestilo, po katerem se je letos pridelalo v naši kraljevini: pšenice 22.403.000, rži 2.140.000 stotov, ječmena 4.000.000 in ovs 3.681.000 metrskih stotov. Višek napram lanskemu letu znaša: v pšenici za 42,5 odst., v rži za 52,5 odst., v ječmenu za 36,6 odst. in v ovsu za 22 odst.

— Vprašanje Brodarskega sindikata. Iz Beograda poročajo: Komisija, ki je imela urediti vprašanje Brodarskega sindikata, je te dni končala delo. Na zadnji seji je predsedoval prometni minister Ante Radojević sam. Za ureditev tega vprašanja so obstojale tri solucije: 1.) vodstvo rečnega brodarstva v državnih režiji, 2.) ustanovitev nove delniške družbe za izkoriščanje rečne brodarstva ali pa 3.) izročitev celega voznega parka staremu Srbskemu brodarskemu društvu. Komisija je sklenila, da se bo eksploatacija celokupnega voznega parka, tako državnega kakor tudi onega, ki je pripadal Srbskemu brodarskemu društvu, izvrševala v državni režiji. Ta sklep komisije se bo izročil prometnemu ministru kot predlog, nakar bo ministrski svet sklenil definitivno odločitev.

— Revizija agrarne reforme v Vojvodini. Iz Beograda poročajo: Ker se je svoječasno dala zemlja tudi nepravim vojnim dobrovoljcem, se je v svrhu revizije vzela lastninska pravica vsem dobrovoljcem. Revizija bo končana do 10. oktobra t. l., nakar se bo izvršila definitivna razdelitev zemlje samo onim vojnim dobrovoljcem, ki imajo pravico do tega.

— «Jugo - Istok». Izšla je 10. številka tega lista, ki izhaja vsakihi 14 dni in prinaša protokolarne, spremembe tvrdk, likvidacije, izbrisane tvrdke, poravnave in konkurze. List izhaja v Zagrebu.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo svinca v kladah, do 29. t. m. po-

nudbe za dobavo mehkih desk, za dobavo 1000 komadov zavornikov, za dobavo letetev za dobavo bitumena (v sodih). Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odloženju te direkcije. Dne 6. oktobra se bo vršila pri upravi državnih monopolov v Beogradu ofertalna licitacija za dobavo 300 tisoč komadov jutastih vreč. Predmetni oglašil so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— Cenovnik za prodajo smodnika kamnivozu blaga je objavljen v zadnjem «Uradnem listu» št. 88.

— Pred podzavljenjem Južne železnice v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo: Madžarska vlada se peča z načrtom podzavljenja Južne železnice. V trgovinskem ministruvstvu se vrše že zadevne priprave. Ako bi podzavljenje našlo na tekoče, se bo po izlazi s pristojnega mesta prevzel vsaj obrat v državno upravo.

— Izredno ugodni rezultati žetve v Poljski. Po uradnih cenilnih podatkih se je pridelalo v Poljski 15.94 milijona ton pšenice, 67,76 rži, 16,44 ječmena in 34,52 ovs. Napram lanskemu letu je pridelek večji: v pšenici za 80,2 odst., v rži za 85,4 odst., v ječmenu za 37,7 odst. in v ovsu za 43,1 odst.

— Hmeljska peronospora tudi v Alzaciji. Iz Strasbourga nam pišejo: Hmeljska peronospora se je tukaj letos prvič pojavila. Po predavanju profesorja strasburškega vseučilišča dr. Burra se peronospora popolnoma razvije šele v treh letih. Od tretjega leta dalje postane lahko naravnost pogubna. Razen tega se je pojavila letos tudi plesnivost. Nekj nasad je bil popolnoma uničen. Proti bolhaču se uporabljajo v tukajšnjih hmeljišnih preparati arsenika, proti ušem pa tobačni izvleček. Vsi ukrepi proti boleznim so se letos bogato poplačali. J. L.

— Severnoevropski lesni kartel. Iz Prage poročajo, da so dobile lesne tvrdke v severni Češki povabilo k udeležbi razgovorov o ustanovitvi severnoevropskega lesnega kartela. Kakor poročajo, gre za kartel skandinavskih in finskih lesnih tvrdk, kateremu naj bi se pridružile tudi češkoslovaške in baltičke tvrdke.

— Svetovna žetev 1925. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je objavil pred nekaj dnevi svojo cenitev svetovne žetve. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila letos v Evropi zelo dobra žetev in da so tudi rezultati v severni Afriki in Kanadi ugodni. Slabo žetev izkazujejo le Zedinjene države in Indija, katerih pridelek zaostaja za lanskim. Poljedelski institut še nima v rokah podatkov iz Rusije, Francije, Nemčije, Jugoslavije in iz Češkoslovaške. V vseh teh državah je pričakovati boljše uspehe kakor lani. Iz Argentine in iz Avstralije poročajo da lepo vreme opravičuje nade na dober pridelek. Po sedaj zbranih podatkih bo letošnji pridelek pšenice za 3,4% večji kakor lanski, a ostala za rekordnim pridelkom leta 1923. Rži se je pridelalo letos za 38% več kakor lani in ravno toliko kakor v rodovitnem letu 1923. Pridelek ječmena je za 15% večji kakor lani in približno enak onemu iz leta 1923. Množina pridelanega ovs 2. zaostaja za lanskim, leta za 2% ter za 2,5% za pridelkom 1923. Nadalje je po sedanjih izgleh pričakovati v Evropi dober pridelek turščice dočim so Zedinjene države zaradi neugodne vremena znižale cenitev. Približno dobro letine obeta v Evropi krompir; v Zedinjenih državah v Uniji bodo letos pridelali manj krompirja. Ravnotako bo v Zedinjenih državah v Kanadi letos manj sladkorne pese kakor lani, dočim so izgledi pesnega pridelka v vseh evropskih državah ugodni.

Borze

21. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, družne ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** investicijsko posojilo 85 — 0, Vojna škoda 354 — 0, zastavn. listi Kranjske deželne banke 20 — 25, kom. zadolženice Kranjske dež. banke 20 do 25, Celjska posojilnica 201 — 202 (201), Ljubljanska kreditna 225 — 240, Merkantilna 101 — 105, Praštediona 1045 — 0, Kreditni zavod 175 — 185, Strojne tovarne 100 do 0, Trbovlje 380 — 395, Vevče 120 — 0, Stavbna družba 165 — 180. — **Blago:** les: trami sortirani, po not, fco meja, 11 vagonov 354 — 354 (354); smežozle: 425, 450, 475, od 8 do 16, fco meja 550 — 0; smrekovi ali jelovi hlodi, od 25 cm naprej fco naklad, postaja 0 — 335; bukovo ožlje, praška, fco Borovnica 20 — 0; poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 260 — 0; turščica slavonska, par, Ljubljana, 1 vagon. 215 — 220 (215); oves slavonski, par, Ljubljana 180 — 195; fižol: ribičan, orig., fco Ljubljana 300 — 0, prepelihar, orig., fco Ljubljana 325 — 0, mandolon, orig., fco Ljubljana 250 — 0, mandolon odprema 22, sept. 1925., vejan, b/n, fco Postojna tranz. 335 — 0; krompir: beli, fco nakl. postaja 0 — 72, rožnati, fco naklad. postaja 0 — 65.

ZAGREB. Na tržišču bančnih vrednot je bil zelo živahen promet, vendar je tendenca neznatno oslabela. Tečaj bančnih vrednot so tekom sestanka popustili. Edino Praštediona je porasla, a Srpska je ostala nespremenjena. Med industrijskimi vrednotami je zabeležen večji promet v delnicah Slavonije, ki so se trgovale po 55—58, proti koncu po 57. Eksploatacija je porasla na 56. Tudi Gutmann se je popravil. Od državnih papirjev je dalje poskočila Vojna škoda. Prompčna je porasla na 372. — Dinar v je v Curlihu zabeležen nespremenjen tečaj. Zato v Zagrebu ni prišlo do večjih sprememb. Ponudba je bila velika, dočim je popraševanje bilo slabše. Zbog tega je bil tudi promet zmeren. Poslovalo se je na curiški pariteti 9,20, v posameznih devizah tudi na pariteti 9,195. Narodna banka ni intervenirala. Skupni promet je znašal 8,8 milijona dinarjev. Notiraje so devize: Dunaj 787,5—797,5, Berlin 1333—1343, Bruselj 247—251, Italija izplačilo 230,65—233,05

London izplačilo 271,92—273,92, Newyork ček 58,915—56,515, Pariz 265,25—27,75, Praga 165,83—167,85, Stockholm 149—1505, Svica 1082,5—1090,5; valute: dolar 55,25 55,85, Kč 164,5—166,5, nemške marke 1320 —1330; efekti: bančni: Centro-Trgo, likvidirana 11, Eskomptna 143—144, Kreditna Zagreb 142—143, Hipo 75—76, Jugo 118—120, Ljubljanska kreditna 220—0, Obrtna 96—96,5, Praštediona 1075—1080, Slavenska 61—62, Srpska 144—146; industrijski: Eksploatacija 35—57, Dubrovačka, likvidirana 620, Sečerana 540—560, Gutmann 424—425 Slavonija 57—58, Trbovlje 370—385, Vevče 125—0; državni: investicijsko posojilo 85, agrarne 60, Vojna škoda, prompčna 371—372, za ultimo septembra 373—374, za ultimo oktobra 373—375.

BEograd. Devize mlačne. Notiraje: Amsterdam 2267—2273, Dunaj 793—794, Berlin 1338—1340, Bruselj 248—250, Bukarešta 26,8—27, Italija 231,75—232,50, London 272,75—273,1, Newyork 56,25—56,275, Pariz 268—268,5, Praga 166,9—167,15, Svica 1087—1087,5.

CURIH. Beograd 9,225, Newyork 518,25, London 25,115, Pariz 24,60, Milan 21,31, Praga 15,35, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,50, Varšava 85, Dunaj 73, Sofija 3,75.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kraljine 68,40, Živnostenská 275, Assicurazione Generali 6550, Rijnione Adriatica A 3250, Rijnione Adriatica B 3200, Cosulich 278, Dalmazia 267, Libera 480, Lloyd 1280, Oceania 164, Tripicovich 380, Dalmazia cement 630, Split cement 446, Krka 340; devize: Beograd 43,10 — 43,50, Dunaj 340 — 350, Praga 71,75 — 72,50, Pariz 116 — 116,50, Newyork 24,20 — 24,35, Curih 468 — 471; valute: dinarji 42,25 — 43, 20 zlatih frankov 92 — 96, zlata lira 169,99.

DUNAJ. Beograd 12,61 — 12,65, Berlin 168,72 — 169,32, Budimpešta 99,33 — 99,73, Bukarešta 3,445 — 3,465, London 34,375 do 34,475, Milan 29,11 — 29,23, Newyork 709,05 do 711,55, Pariz 33,70 — 33,86, Praga 21,0125 do 21,0925, Sofija 5,125 — 5,165, Varšava 116,50 — 116,65, Curih 136,82 — 137,32; dinarji 12,58 — 12,64.

PRAGA. Beograd 60,175, Curih 652,625, Milan 139, Dunaj 476,25.

BERLIN. Beograd 7,45, Newyork 4,195, Milan 17,26, Praga 12,425.

Sport

Olimpijske tekme v Ljubljani

V nedeljo sta se vršili v Ljubljani na igrišču Ilirija dve olimpijski tekmi. Uvodoma moramo poudarjati, da naši merodajni faktorji posvečajo tem sportnim prireditvam, ki imajo namen, da se dobio kolikor mogoče velika denarna sredstva za naš olimpijski fond, premalo pažnje. Nikakor se ne smejo postaviti na stališče, da je njihova dolžnost edinele ta, da se odigravo tekme neglede na to, ali imajo te tekme kako privlačno silo ali ne. Nikakor se ne bi smelo dogoditi, da odide ob taki priliki prvo moštvo našega prvaka v tujino in da nastopi v Ljubljani le njegova rezerva. Tako se nikoli ne bo povečalo zanimanje za tekme med domačimi klubi.

2SK. Hermes : SK. Ilirija rez 4 : 0 (2 : 0) Tekma je bila docela nezanimiva. Niti igra zmagovalca ni nudila užitka. Mnogo lepša je bila druga tekma

ASK. Primorje : SK. Jadran 5 : 0 (3 : 0). Pred dvema tednoma je moštvo Primorja igralo proti Jadranu, ki je nastopil z nekoliko rezervami, s 5 : 1. Mnogi niso verjeli v realnost te zmage. Nedeljska zmaga Primorja proti kompletnemu Jadranu pa je pokazala, da so Primorjasi, zelo napredovali. Moštvo se od tekme do tekme zboljšuje. Po daljšem času smo videli pri Primorju zopet igrati branilca Birso, ki je predvedel odlične obrambne akcije. Primorjasi so pokazali lepo kombinacijsko igro. Napad je vzorno vodil srednji napadalec Buljević. Zveza Erman je imel srečen dan ter je zabil 4 gole. V krilski vrsti, ki je dobro dipirala napad, se mora omeniti zlasti desni krilec Zemljak. Vratar Jadran ni imel mnogo dela. Iz poraza Ermana ne smemo sklepati, da je igral slabo. V njegovem moštvo se je odlikoval zlasti obrambni trio. Tudi krilski in napadalna vrsta sta predvedli lepo kombinacijsko igro. Njuni napadi pa so se razbili od dobro razpoloženih krilski vrsti in obrambi Primorja. Tekmo je zelo dobro sodil g. Strnad. Maloštevilno občinstvo je bilo zadovoljno s to domačo tekmo.

Druge nedeljske nogometne tekme

MARIBOR: ISSK Maribor : TSK. Merkur 3 : 0 (2 : 0). Z nedeljsko tekmo se je pričelo jesensko nogometno prvenstvo za mariborsko okrožje. Za srečanje imenovanih rivalov je vladalo med občinstvom izredno zanimanje. Maribor je topot močno presenetil s svojim nastopom, kakršnega nismo že dolgo videli in zmagal povsem za služeno. Njegovo skupno igro, igrano z izredno požrtvovalnostjo in borbeno voljo, je odlikovala kontaktna vigranost moštva, smiselnost in točnost v kombinaciji. Zelo koristno je bilo hitro prenašanje žoge z ene na drugo stran napada, kar so z umevanjem izvajali krilec. V dobri obrambi je bil naravnost odlični vratar Geuer. Merkur ima v igri povsem nasproten sistem, ki ga pri takem nasprotniku ni mogel uveljaviti. Šele ko je v začetku druge polovice popustil igro s forsiranjem poideincev in začel s kombinacijo, je postal radi svojih dobrih strelcev nevaren. Nemogoča je bila krilski vrsta. Zelo je zadovoljil obrambni trio. Tekma je potekla v prvem polčasu v veliki premoči Maribora; nato se je Merkur malo opomogel, zadnjih dvajset minut pa je bil Maribor zopet v premoči. Scortali so Vodeb 2 (1 iz enajstmetrovke) in Turina 1 gol.

Sodnik g. Frank: zadovoljiv. — Maribor rez. : Merkur rez. 6 : 1. — Rapid : Ptuj 10 : 2 (5 : 1). Kompletni Rapid je na svojem igrišču lahko in gladko odpravil goste. Prijateljska tekma.

TRST: Ponziano : Ilirija 2 : 1 (0 : 0). Obe moštvi sta bili precej enakovredni. En gol za Tržačane je padel iz enajstmetrovke.

ZAGREB: Prvenstvene tekme: Hašk : Zelezničarji 6 : 2 (4 : 2), Concordija : Croatia 2 : 0 (2 : 0), Sparta : Gradjanski 3 : 3 (1 : 3). Stanje prvenstva je: 1. Hašk (2 točki), 2. Concordia (2), 3. Sparta (1), 4. Gradjanski (1), 5. Croatia (0), 6. Zelezničarji (0).

BUDIMPEŠTA: Nogometna tekma med Avstrijo in Madžarsko je končala neodločno z 1 : 1 (0 : 1). Igra je bila napeta in vseskozi fair. Moštvi sta bili precej enakovredni, le Madžari so bili nekoliko jači v krilski vrsti. Posebno zanimivega ni bilo videti na nobeni strani. Tekmo je posetilo 40 tisoč gledalcev.

GRADEC: Amateurs (Dunaj) : Sturm 6 : 0.

DUNAJ: Radi meddržavne tekme v Budimpešti se je vršila v prvem razredu samo ena prvenstvena tekma, in sicer med WAC in Hertho, ki je končala z 2 : 1 (2 : 0). V II. neamaterski ligi so bili doseženi med drugimi sledeči rezultati: WAF : Gersthof 0 : 0, Bewegungsspieler : Nicholson 2 : 2 (1 : 1), Sportfreunde : Vorwärts 06 3 : 3 (1 : 2), Bewegung XX. : Germania 7 : 6.

WR. NEUSTADT: Slovan (Dunaj) : Sportklub (Wr. Neustadt) 6 : 1 (1 : 0).

INOMOST: Tirolska : Predarlska 3 : 3 (2 : 0).

PRAGA: Slavija : Rapid (Praga) 8 : 0, Vršovice : Viktorija Žižkov 4 : 1, Cricketer (Dunaj) : DFC 3 : 2 (2 : 1), Viktorija Žižkov : Wacker 4 : 1 (2 : 1).

VARSAVA: Varsava : Lvov 3 : 3 (2 : 3), PARIZ : S. K. Freiburg : Olympie 4 : 1, KODANJ : Kodanj : London 4 : 2.

Nedeljske hazenske tekme

MARIBOR: Ilirija (Ljubljana) : Maribor 4 : 1. Tekma je bila prav zanimiva, zlasti je družina Maribora pokazala vel napredek. Pri Iliriji sta manjkali Omana in Bernikova, kar se je v napadu precej opazalo. Leganova je po daljšem času zopet igrala v napadu. Vidi se, da ji manjka trening. Najboljša je bila Pavla Vidrova, čeprav se je še pred tekmo precej ranila na roki. Sodil je g. Peheim.

ZAGREB: Olymp (Opatija) : Viktorija 12 : 4, ASK : Olymp 17 : 3 (9 : 2), ASK : Vesna 15 : 5.

Nacionalni propagandni lakoatletski miting Gradjanskega

V nedeljo je priredil I. hrv. sportski klub Gradjanski v Zagrebu v proslavo 1000letnice hrvatskega kraljevstva velik nacionalni propagandni lakoatletski miting za dame in gosposde. Udeležba na mitingu je bila tako s strani atletov, kakor s strani občinstva zelo velika. Od ljubljanskih klubov se je mitinga udeležila le Ilirija, in sicer s štirimi atletinjami, ki so zopet jako častno zastopale barve svojega kluba ter ponovno dokazale, da prednjači Ljubljana v damski atletiki pred vsemi drugimi jugoslovenskimi sportnimi centri.

Miting za dame je obsegal sledeče točke: troboj (50 m, skok v dalj, disk 1 kg), skok v vis, z zal., krogla, 100 m, 4 x 60 m. Od vsega programa pa so se absolutno samo točke spadajoče v troboj in pa predteki na 100 m. Od moških točk se je absolutiralo: 50 m, skok v dalj, skok v vis, skok s palico, 3000 m in predteki 200 m. Vzrok prekinitve mitinga je bil v nastali temi in pa v velikanskem navalu občinstva, ki je prihajalo trumoma k čarobni umetni razsvetljavi igrišča, ki je bila na programu po mitingu.

Rezultati doseženi na tem mitingu so z ozirom na slabo tekalosče in slabi zalet pri skakalnicah povoljni. Doseženi so bili nekateri boljši rezultati od jugosloven. rekordov tako na primer v damski konkurenci v skoku v dalj in metu diska. Tudi v moški konkurenci so rezultati jako dobri, predvsem skok v dalj in vis.

V naslednjem podajamo dosežene rezultate:

Damski troboj: 50 m: 1. Oman (Il.) 7,8, 2. Pervan (Ask), 3. Flick (Hašk). Skok v dalj: 1. Pervan (Ask) 4,82, (dosed. rekord 4,74), 2. Tratinik (Il.) 4,67, 3. Oman 4,54 (Il.). Disk 1 kg: 1. Tomljenović (Ask) 27,35, 2. Oman (Il.) 25,38 (dosed. rekord 25,17), 3. Flick (Hašk) 24,10. Končni placement: 1. Oman (Il.) 25,38 (dosed. rekord 25,17), 3. Tomljenović (Ask) 10, 4. Flick (Hašk) 10, 5. Tratinik (Il.) 12.

100 m (8 tekmovalk): I. predtek 1. Tratinik (Il.) 14,2, 2. Flick (Hašk). II. predtek: 1. Oman (Il.) 14,2, 2. Baranjay (Ask). Za finale so se plasirale: Tratinik in Oman (Ilirija), Flick (Hašk) in Baranjay (Ask).

Za klube in zmagovalce v troboju so bile razpisane dragocene častne nagrade, med temi za damsko konkurencio štiri darila. Jako zanimivo so bile točke, ki so se vršile po 6. zvečer ob svitu reflektorjev. Po prekinitvi mitinga se je vršila veličastna čarobna razsvetljava igrišča, kateri je prisostvovalo vs. 10.000 ljudi, ki so z velikim zanimanjem in navdušenjem sledili posameznim točkam produkcije.

Nedeljske kolesarske dirke

Gorski kolesarski prvak države Kranjc (Orao, Zagreb).

Dirke za gorsko prvenstvo na 6 km dolgi progi pri Vrhniki so se udeležili člani klubov Orao (Zagreb), Ilirija, Primorja (Ljubljana), Edelweis, Perun (Maribor) in Zvonček (Ptuj). Takoj po startu se je pričel ljut boj med dirkači. Nastali sta dve skupini. V prvi skupini so bili Kranjc, Solar, Kosmatin, Hvala in Glavič, Solar je že pri prvem kilometru padel, vendar pa je že pri 3. km zopet ujel vodilno skupino v kateri sta bila Kranjc in Ramšek. Kot prvi je došel na cilj Kranjc (Orao) v 14,32, drugi je bil Ramšek (Zvonček), tretji pa Solar (Ilirija). Ker pa se Ramšek ni pravočasno prijavil, je pripadlo drugo mesto Šolarju, Sledili so Glavič (Primorje), Podboj Ilirija), Kosmatin (Primorje) in ostali. Kranjc je dobil naslov državnega prvaka na gorskih progah, lovorjev venec in lep pokal. Prvak Slovenije je postal Ramšak, prvak kol. Ilirije Solar, prvak Primorja Glavič. Po dirki se je vršil obhod po Vrhniki, ki je bila slavnostno okrašena. Zanimanje za dirko je bilo ogromno; zlasti se je pripeljalo izredno mnogo avtomobilistov, motociklistov in kolesarjev.

Kolesarske dirke, ki jih je priredilo v nedeljo ljubljansko kolesarsko društvo «Sava» prav dobro uspele. Vršile so se štiri dirke, in sicer glavna dirka na 80 km dolgi progi Siška-Kranj-Tržič in nazaj, dirka družva Zaria Siška-Kranj in nazaj (44 km) invalidska dirka (16 km) in damska dirka (4 km). Pred startom se je vršil ob vodilni voziške godbe lep spreved od Sv. Jakoba trga do starta.

Rezultati dirk so bili nastopni: **Glavna dirka** (80 km): 1. Nagode 2:47, 2. Strohsack 2:51,50, 3. Grabec 2:58,51. **Dirka Zaria** (44 km): 1. Vrbcine 1:30,55, 2. Smrekar 1:36,12, 3. Trtnik 1:42,54. **Invalidska dirka** (16 km): 1. Rozman 0:39,9, 2. Preša 0:40,20, 3. Sevnik 0:42,30. **Damska dirka** (4 km): 1. A. Kržniva 0:11,7, 2. D. Potokarjeva 0:11,14, 3. Fani Batjelova 0:11,19.

Po tekmi se je vršilo srečkanje za trf lepa dača. Prvo darilo (kolo) je zadel Š.3978 drugo (voziček) št. 1579 in tretje (srebrno uro) št. 3927.

Pri lakoatletskem mitingu za prvenstvo srednjih šol si je priborila z 32 točkami zmago in predhodno darilo Sportne zveze ljubljanske realka. Drugo mesto je zavela s 30 točkami tehniška srednja šola, tretje pa z 9 točkami III. drž. gimnazija. Obširnejše se še poročamo.

Teniški turnir za prvenstvo Slovenije se tudi v nedeljo ni bil končan, ker ga je motil dež. Nadaljuje in konča se v soboto in nedeljo, 26. in 27. t. m. Prvenstvo juniorjev si je priboril g. Oberlinter (S. K. Ptuj). Obširnejše poročilo objavimo v prihodnjih dneh.

LLAP. Tehnični odbor. Danes ob 19 seja tehn. odbora v kavarni Emona. Predsednik.

Damska sekcija S. K. Ilirija. Danes popoldne ob 6. uri lakoatlet. trening za one, ki so startale v nedeljo v Zagrebu. Ker je trening radi poveljnega nastopa v Zagrebu izredne važnosti, naročam imenovanim, da se ga zanesljivo in točno ob navedeni uri udeležijo. — Načelnik.

Službeno iz LHP. Jutri v sredo se vrli na igrišču Ilirije prvi trening za sestavo ljubljanske reprezentance, ki igra proti reprezent

Dnevni koncerti:

V kavarni od 5 do 1/2 1 ure ponoči.
V kleti 6 12
V restavraciji 7 12

Ob nedeljah in praznikih zajutrkovalni koncert v restavraciji.

DAMSKA KAPELA
RESTAVRACIJI „ZVEZDA“

Točna in solidna postrežba.
Prvovrstno vino, gorka in mrzla jedila.
Se priporočata Fran in Roza Krapež.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.-

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.- Najmanjši znesek Din 10.-

Obri
Popravila
Mehanik Ivan Legat
Maribor, Vojkova ulica 30.

Brivnico
Zelo vpljivo in najhitrejši
okoliš Ljubljane, prodam.

Nemščino
ponudbo po najboljši metodi
izkušen sodnik.

Službe
(dobro)
za pisarniška dela, absolov.

Volonterka
za pisarniška dela, absolov.

Krasno bodočnost
si lahko utvrdijo učence v
starosti od 15 do 18 let.

2 solidna potnika
za takoj se iščeta za potovanje
po Kranjskem, in sicer

Pozor, slaščičarji!
Prevrženega slaščičarja
— izbeževajte slaščičarstva.

Pozor, slaščičarski pomočniki!
Spretnega slaščičarskega
— pomočnika za pečenje zračnega

Dva čevljiarska pomočnika
se sprejemata takoj hrana
in stanovanje v hiši.

Damska frizerka
samostojna, dobra mož, se
spozna s takoj ali pozorne

Deklica
stara in snalna, stara 16
do 19 let, lepega vedenja,

Gospodična
poljska, se išče za pisarno,
Kavčije potrebno 3000 Din.

Kraljevine zastopnike
proti visoki proviziji, iste
travice za štampilje.

Potnika
na Hrvaško vpljanega,
zelo prvovrstno mož, iste

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Fotografski pomočnik
Sei vstopiti v Ljubljani
ali v drugem mestu v

Blagajničarka
Išče mesto v velično
praksu in dobrih spravičevih

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Volonterka
za pisarniška dela, absolov.

Službe
(dobro)
za pisarniška dela, absolov.

Služkinja
z dobrih spravičevih, za vsa
bisa dela, poleg kuharice,

Šivilje
mlajše, tudi nevrčbane,
se sprejmejo v stalno —

Provizijskega potnika
s perfektnim znanjem
slovenskega arhivarskega

Landaver
skoro nov, se prodaja ali
zamenja za landaver ali za

Absolvent
dvoazredno trgovske šole
z nekaj praksu, išče mesto.

Kuharici
bi se rado šlo učiti
dekle, ki je dobila izkušnje

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Fotografski pomočnik
Sei vstopiti v Ljubljani
ali v drugem mestu v

Blagajničarka
Išče mesto v velično
praksu in dobrih spravičevih

Mizarski pomočnik
delarja v pohištvenem in
stanovnem obratu, 13 let

Mladenič
star 25 let, vešč v sprejemanju
lesa, dober računar,

Mladenič
star 26 let, išče službo
tajnika ali kaj slinčnega.

Kuharski vajenec
Mlad slaščičarski pomočnik,
lepe znanosti, znanje

Postrežnica
išče mesta s stanovanjem
in nekaj plače, Pomočje —

Mladenič
pošten in prijen, išče
mesta lovčnega ali gostinskega

Trgovski sodnik
starejša mož, spoznat, za
doz, sprejema, s hitro —

Uradnica
išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Trgovski sodnik
starejša mož, spoznat, za
doz, sprejema, s hitro —

Deklica
stara in snalna, stara 16
do 19 let, lepega vedenja,

Gospodična
poljska, se išče za pisarno,
Kavčije potrebno 3000 Din.

Kraljevine zastopnike
proti visoki proviziji, iste
travice za štampilje.

Potnika
na Hrvaško vpljanega,
zelo prvovrstno mož, iste

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Volonterka
za pisarniška dela, absolov.

Prodajni
Šivalni stroj
in pišast plašč se prodaja.

Tapetni papir
za sobe in izlohe priporoča
M. Tihar, Ljubljana. 286

Drva in žaganje
bukove in hrastove odpadke
od parketov in kage do-

Landaver
skoro nov, se prodaja ali
zamenja za landaver ali za

Absolvent
dvoazredno trgovske šole
z nekaj praksu, išče mesto.

Kuharici
bi se rado šlo učiti
dekle, ki je dobila izkušnje

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Fotografski pomočnik
Sei vstopiti v Ljubljani
ali v drugem mestu v

Blagajničarka
Išče mesto v velično
praksu in dobrih spravičevih

Mizarski pomočnik
delarja v pohištvenem in
stanovnem obratu, 13 let

Mladenič
star 25 let, vešč v sprejemanju
lesa, dober računar,

Mladenič
star 26 let, išče službo
tajnika ali kaj slinčnega.

Kuharski vajenec
Mlad slaščičarski pomočnik,
lepe znanosti, znanje

Postrežnica
išče mesta s stanovanjem
in nekaj plače, Pomočje —

Mladenič
pošten in prijen, išče
mesta lovčnega ali gostinskega

Trgovski sodnik
starejša mož, spoznat, za
doz, sprejema, s hitro —

Uradnica
išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Trgovski sodnik
starejša mož, spoznat, za
doz, sprejema, s hitro —

Deklica
stara in snalna, stara 16
do 19 let, lepega vedenja,

Gospodična
poljska, se išče za pisarno,
Kavčije potrebno 3000 Din.

Kraljevine zastopnike
proti visoki proviziji, iste
travice za štampilje.

Potnika
na Hrvaško vpljanega,
zelo prvovrstno mož, iste

Uradnica
Išče službo, gre tudi kot
blagajničarka, Pomočje —

Volonterka
za pisarniška dela, absolov.

Kupim
Destilacijski aparat
(za destiliranje vode), do-

Bukova drva
več vagonov, kupim. Pomočje
pod »Pladjo takoj«

Ježice
več vagonov, se kupijo
proti takojšnji dobavi.

Kapital
Posojilo
50.000 Din na prvomestno
vknjižo, se 1926. Naslov

Stanovanja
Soba
čedno, v sredini mesta, pri

Mesečna soba
v sredini mesta, se odda 2
gospodičnima. Naslov pove

Dijakinja
se sprejme za stanovanje
in dobro hrano v sračno

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Vila
v sredi vrtu, za sadje in
relejnajo v najlepšem delu

Kmečka posestva
manjša in večja, gostinice
in trgovske hiše, mlini,

Kapital
Posojilo
50.000 Din na prvomestno
vknjižo, se 1926. Naslov

Stanovanja
Soba
čedno, v sredini mesta, pri

Mesečna soba
v sredini mesta, se odda 2
gospodičnima. Naslov pove

Dijakinja
se sprejme za stanovanje
in dobro hrano v sračno

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Sostanovalka
za sprejeme k mirni gosp.
Naslov v upravi »Jutra«

Soba
s posebnim vzhodom, 1500
soljina gospodična za vs-

Dopisi

Gospod
lep, popolnoma diskreten
načelnik, želi znanja. Pina

Katera gospodična
bi hotela s korespondenco
krajati mučne dneve go-

Maribor 32
Hvalat Fridi kmalu, ker
teško čakam. Veselim se.

Eksfilister
naj dvigne izjavo v upravi
»Jutra«. 8... 23877

Ženitve
Starejši gospod
trgovac, obrtnik v Ljublani,

Olasba
Klavir
ponudbo absolventinja prak-

Harmonika
prvovrstna, se pomeni prod.

Kompletno šolo
za citre kupim. Naslov v
upravi »Jutra«. 23767

Živali
Majhnega konjička
z opremo in vorčkom kupi

Volčjaka
Hlakovnega, do 6 mesecev
starega, kupim. Naslov

Razpisa
Družabnik
za dva sedela v sredini

Strojno vezetje
se pomeni sprejeme na dem.

Dojenček
ali starejši otrok se sprejme
tako v dobro oskrbo.

Dalmtanski mošt
bel, letošnji, je došel in
se toli po 12 Din v do-

1-2 lepi opremljeni
sobi
s soprobo kuhinje, se

Soba
s elektriko in prostim vho-

Opremljena soba
lepa, s elektriko razveljav-

Prazna soba
ali majhen lokal za pisarno

Dijaka
iščeta snalno in listo soljice

2 visokošolca
se sprejmeta na stanovanje

Opremljena soba
s posebnim vzhodom, v bli-

Mesečna soba
se odda soljicnemu gospo-

Sostanovalec
se sprejme na stanovanje

Lepa soba
se odda boljšemu starejšemu

Leonhardi nenatkrifjen!
100-GODIŠNJE ISKUSTVO
I PROKUŠANI RECEPTI
DAJU UVJEK PREDNOST
LEONHARDI-EVOM MASTILU
TOŠEVIMA LJEPIVIMA
BOJAMA ZA ŠTAMPILJE
FABRIKACIJA ZA TUŠEVANJE
PENKALA-TVORNICE
EDMUND MÖSTER I DRUG. O. D.
ZAGREB
Zanimive športne momente

Zahtevajte Agfa-poučno knjigo
A 6 v hrvaškem ali nemškem jeziku
z mnogimi dobrimi navodili.
Dobiti jo je v vsaki fotografirni
trgovini ali proti vpošiljavi
znakov pri generalnem zastopstvu
VILJEM BRAUNS v CELJU.
— Katalog in prospekt brezplačen. —

492
je nova telefonska številka
insertnega oddelka »Jutra«.
Radi oglasov kličite samo to
številko, na številko 36 se
kliče le uprava »Jutra«, ne pa
insertni oddelek.

Zahvala.
Povodom smrti gospoda
Janeza Lotriča
po najnižjih cenah pri
E. Djukanovič,
Sv. Petra c. 27,
poleg hotela Tratnik.
popravila,
prekrojenje,
spatri oblike.
Nujna popravila v
šestih urah.

Zahvala.
Za mnogostransko sožalje,
izraženo nam ob priliki
prebride izgube našega ljubljene-
ga in nepozabnega soproga,
očeta, strica in brata, gospoda
Jakoba Krivca
izrekamo našo najprisrčnejšo
zahvalo. Posebno se zahvaljujemo
vsem darovalcem za pre-
krasne vence in cvetje, pev-
skemu zboru za pretresljive
žalostinke ter vsem onim ki
so spremili pokojnika na nje-
govih zadnjih poti.
Zalujoča obitelj Krivec.
HRUSICA, 19. septembra 1925.

ZAHVALA.
Podpisani sem pri »Commercial Union«
zavaroval svoje
konje proti nezgodam. Pred par dnevi
mi je 1 konj poginil,
kar sem trpel veliko škodo.
»Commercial Union«
avar. družba, mi je to škodo
tako hitro in zadovoljivo
kulantno likvidirala,
vse, česar se družbi
zahvaljujem ter jo
vsakemu priporočam.
Ljubljana, 19. IX. 1925.
ANTON KOBIL.

